

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inzerati in Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin,
za uradne razglase 120 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova
ulica št. 5, prtilično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 120—	celoletno	K 131—
polletno	60—	polletno	68—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—	1	12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno **60** po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarje se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Nemci in Jugoslavija.

V Gradcu živi v eksilu par hrvatskih Frankovcev in nekaj senilnih generalov, katerim je tekla zibelka v Liki. Ti so stalni gostje v uredništvu »Tagespost« in »Grazer Tagblatt«, katera lista sta vesela, da imata tako na razpolago »izborna« poznavalce političnih in gospodarskih razmer v Jugoslaviji. Te »izvedence« sta uredništvi omenjenih listov angažirali, da so prevzeli službo stalnih izvestiteljev o dogodkih, ki se dograjajo v sosedni jugoslovnski kraljevini. Može, ki so ob prevratu morali pobrati šila in kopita ter iskati zatočišča in zavetišča v Gradcu, si seveda predstavljajo, da so razmere v jugoslovnskih zemljah še vedno takšne, kakršne so bile takrat, ko so ti gospodje stojič v dunajski službi in plačani s habsburškimi srebrniki zastupljali politične razmere na slovenskem jugu. Zato slikajo današnje prilike v Jugoslaviji prav v istih barvah in v isti luči, kakor so bile takrat, ko je bila Hrvatska in Slavonija še ponižna satrapija madjarska, slovenske dežele domena nemškega gospodstva, Bosna in Hercegovina pa torišče vse falirane nemške in madjarske jare gospode.

Vspriči takšnih zanesljivih informacij se pač ni čuditi, ako graško nemško nacionalno časopisje živi v trdnem prepričanju, da ni daleč čas, ko razpade kraljevina SHS in ko bodo Nemci zopet zmagoslavno zagospodovali ne samo nad Slovenci, marveč tudi nad Hrvati. Nemška gospoda svoje dni tudi ni marala Hrvatov, ker je sploh sovražila vse, kar je slavjansko, toda sedaj stiska v gorki ljubezni prav Hrvat na svoje srce, ker so ji dr. Sax in njegova lepa družba sugerirali trdno prepričanje, da Hrvati kar gore ljubezni do Nemcev in da bodo v tej svoji veliki ljubezni započeli že v doglednem času borbo na življenje in smrt proti Srbom in napravili konec omraženim državi jugoslovnski, ki se razprostira od Vrbskega pa do Dojranskega jezera in Jadranskega morja. Ni se potem čuditi, ako poganjajo na gredah graškega časopisja prav bujno takšne cvetke, kakršne je nanizala v svoji sobotni številki spoštovana »Tagespost«.

Tako-le piše dobra naša stara tetka:

»Znano je, da se suče vsa borba v Jugoslaviji okrog ideje centralizma, kar pomenja srbsko nadvlado, ki jo hočejo Srbi usiliti obema ostalinama narodoma države SHS Hrvatov in Slovencev. Centralisti se v glavnem rekrutirajo iz naprednih meščanskih življenj demokratske stranke in iz onih socialistov, ki so se zbrali v nasprotju z velikim delom stranke okrog strankinega odpora, ki ga v Hrvatski tvorijo Bukšeg, Korač in drugovi. Ostali nečejo ničesar slišati niti o dinastiji Karagorgjevičev, še manj pa o kakšni drugi vladarski hiši. . . . Stvar pa je sedaj taka, da stoji dinastija Karagorgjevičev na tako slabih nogah, da je prisiljena delati najsmelejše kompromise in najdvomljivije politične kupčije, da bi se na kakršenkoli način obdržala v posesti vladarske oblasti. Zato je rodbina Karagorgjevičev, odnosno prestolonaslednik regent Aleksander sklenil, kakor se je popolnoma nepobito dognalo, z ministrom za notranja dela Pribečevićem, reakcionarjem najčistejšega kova, pogodbo, s katero se je leta zavezal, da v 8 mesecih »za večne čase« utrdi dinastijo Karagorgjevičev v Jugoslaviji. Za ceno strankarskih koristi so se postavili »kraljevski socialisti« v službo tega državnikega umetnika in skušajo na ta način proti izrečni želji pretežne večine prebivalstva omogočiti obstanek monarhistične državne oblike v Jugoslaviji. . . .

Sedaj še eno besedo o prav čudni trditvi, da je dobava živil iz Jugoslavije odvisna od tega, ako ostanemo pridni in ako hočemo podpirati nam sovražne Slovence in Srbe proti našim naravnim zaveznikom Hrvatom. Dejanske pomoči v naših težkih stiskah moremo v resnici pričakovati samo od Hrvatov, nikakor pa ne od Slovencev, ki so, kakor smo nedavno tega javili, zopet pričeli s svojim delom, da preprečijo vsak dovoz iz Hrvatske v Avstrijo. Slovenci sami nimajo mnogo več kakor nič. V Mariboru vlada pomanjkanje moke in krušne karte so pred vratmi. Kar pa se tiče živilskih vlakov, ki stoje na mejah in ki jih tamkaj jugoslovnske oblasti zadržujejo, je to prav čudna stvar. Ni sicer še splošno znano, vkljub temu pa je istinito, da je celokupna jugoslovnska armada oborožena s stariimi avstrijskimi puškami Mannli-

cherjevega kalibra iz leta 1895. in sicer ne samo hrvatske in slovenske, marveč tudi srbske čete. S tem so se hoteli osvoboditi od dobave municije s strani Antante, ker se nadejajo, da bodo potrebno strelivo lahko dobili v zameno za živila. Ako jim torej Avstrija ne da municije, je izključena vsaka vojna z Italijo. Vsi oni živinski vlaki bodo takoj začeli voziti, ako se odločimo, da oborožimo Jugoslovence za borbo z Italijo. . . . Kdor kolikaj pozna razmere v naši kraljevini se bo smejal ob čitanju teh ekspektoracij, ki so pisani očitno po inspiracijah frankovske gospode, ki skuša iz Gradca zanesti protisrbsko in protidinastično propagando v našo kraljevino. Zanimivo je, da pobija te »Tagespostine« nazore z veliko vno »Grazer Arbeiterwille«, ki označuje kampanjo, ki jo je pričela »Tagesposta«, kot naravnost zločinsko početje. Izvajanja graškega socialističnega glasila so tako stvari odgovarjajoča, da je nam prihranjena dolžnost, da bi še posebej izpodbijali »Tagespostine« teze.

»Arbeiterwille« piše:

»Tagesposti« ne ugaja država SHS. Zato bi rada v smislu svojih tradicij božala Hrvate, da bi jih, kakor naglašala, pridobila za Avstrijo proti Srbiji in Sloveniji. Zato, ker so Hrvatje vselej nekaj imeli za Avstrijo in ker sedaj ne marajo države SHS in dinastije Karagorgjevičev. Slovenci tudi nemarajo države SHS, zato imamo mi, tako pravi »Tagespost«, najboljšo priložnost, da smo »čuteči« in da — kaj potem? — ščuvamo hrabro dalje, dokler se jugoslovnska plemena ne spopadejo in dokler mi kot stari prijatelji Hrvatov morda ne anektiramo tako-le en košček kakšnega ozemlja ali dokler nemara ne poavstrijanimo Hrvatske, Maribora, Celja itd. To mišljenje »Tagespostino« odgovarja sicer njeni tradicionalni naklonjenosti napram Hrvatom, za normalnega človeka pa je to samo dokaz njene blaznosti, dokaz za to, da ni nikdar poznala in ne bo nikoli razumela situacije, ki je nastala vsled razsula Avstro-Ogrske, kakor tudi ni nikoli razumela postanka države SHS in jugoslovnski pokret vohče. Ako se bori Zagreb z Beogradom za prvenstvo v jugoslovnski državi, pravi »Tagesposta«: »Glejte, tu je ogenj, tu je plamen, treba je prilivati olja!« Ako zahteva Ljubljana samoupravo in moč v Sloveniji, oznanja

razbiti zvon v Stempferjevi ulici: »V zidovju kraljevine SHS nekaj poka, mogoče bo za nas odpadel kakšen hloček.« Spori meščanskih strank v Jugoslaviji, nanašajoči se na centralizem ali avtonomijo, so znaki političnega potresa za »Tagesposta« in za mlečnozobe mladiče na mejah, ki smatrajo kakor »Tagesposta« vsako šuštenje za potresni sunk. Na črnožolti način skuša sedaj »Tagesposta« po svoji stari navadi razmere zastrupiti, da si vse dejstva izpričujejo, da si more samo blaznik domišljevati, bi se dalo tako zločinskim hujskanjem za nas doseči kakršnokoli, če tudi najmanjšo korist.

Zgodovina je jugoslovnskim masam donesla po stoletnem odporu narodno jedinstvo, vsled krivde Habsburčanov in njihovih današnjih nemško nacionalnih trabantov proti nam. Na tem ne more črnožolti trup, in naj se ga skuša ubrizgati še tako zavratno, ničesar spremeniti. Zaka naj nad vsemi spori za manj ali več avtonomije in za dinastijo stoji jedinstvena in složna jugoslovnska država, katero hočejo složno vzdržati in ohraniti Hrvati, Srbi in Slovenci in naj je to »Tagesposti« ljuboline. . . .

Federalizem ali centralizem?

Vem, da je moka danes važnejša stvar in bo ostala tudi v dogledni bodočnosti, pa ker se bo moralo tudi to vprašanje enkrat rešiti ne glede na tedanjno ceno moke, bi mogoče ne škodilo o njem par besed.

Da ne bo pomote, povem, da je vprašanje skupinski že rešeno, kar je na vsak način hvale in posnemanja vredna točnost, ampak če pripomnim, da se je rešilo brez hudega beljenja glav in skladno s strankarsko pripadnostjo — bi bilo iskati za to opravilce kvečjemu v socialologiji. Ker je treba potem samoupravo počakati, ali bo močnejše število centralističnih ali federalističnih bataljonov — in bog bo z mogočnejšimi — ne preostane drugega, kot da se ozrem na momente, kj bi bili moral biti merodajni pri zavzetju končnega stališča nasproti temu vprašanju.

Znanstveno opredeliti pojem centralizma in federalizma je skoro nemogoče, kajti oba pojma se rabita v različnih državah v tako različnih pomenih, da ostaja skupna samo beseda, kakor je n. pr. samo skupna beseda republika, ki pomeni v Franciji nekaj drugega kot v Združenih državah. Pri nas ima pojem centralizem in federalizem na sebi še nekaj avstrijskega, od tod odpor, ki ga vzbuja centralizem pri pripadniku federalizma in obratno. Razumljivo je eno in drugo, oboje pa je stara dedščina, ki jo bomo nosili mnogo dalje, nego si mislimo. Pojmi se ne stvorijo v enem dnevu, ampak nastanejo šele tedaj, ko je njih vsebina že davno v podzavestni in ravnotako počasi izginjajo. In tako sta se stvorila v Avstriji pojem centralizma in federalizma v poznejšem smislu tokrat, ko je začela država razpadati, to pa ni

bilo l. 1914, ampak že ob času Napoleona. In centralizem je pomenil stremenje za ohranitev države, federalizem težnja, da se razbije Saj je mogoče, da se pripadniki obeh struj tega niso zavedali, kar pa ne spremeni nič na bistvu. Tu se vidi absurdnost prenašanja pojmov iz enih razmer v druge. Dasj je torej jasno, da gre pri nas pri teh dveh pojmih za čisto nekaj drugega, deluje odprna sila pojmovanja s skoro ne zmanjšano močjo. Tu je tista lahkomišelnost hitrega odločanja, o kateri sem rekel, da se da opravičiti kvečjemu socialološki.

Začetj se torej ne sme s tem, ali rabimo centralizem ali federalizem, začetj je treba z zahtevo, da nam vsi stvari država jugoslovnski narod. Pri tem je mogoče nebroj izhodnih točk in bi bili končni zaključki pri relativnosti vsega človeškega lahko diametralno nasprotni, a ostane še vedno vsaj prečnost, ki ni sicer tako zanesljiva za zaključek v bodočnosti kot v preteklosti, ima pa vseeno gotovo verjetnost.

Ena izhodna točka pri zahtevi po jugoslovnskem narodu bi bila, recimo, kulturno - sociološko stališče. Vsa posameznikova postane narod takrat, ko ima skupno število osnovnih idej, ki jih imenujemo narodova duša. Ta narodova duša ločj Angleža od Spanca in iz nje izvira vsa kultura in civilizacija vsakega naroda, na njo se mora ozirati vsaka ustava, kajti ista ustava ki je naredila Severno Ameriko tako veliko, je upropastila Južno Ameriko, polagoma potom dolgega skupnega življenja in je danes čisto razvita mogoče je pri Anglosasih. Vse narodove psihe, ki jih imamo danes v Evropi, so se začele tvoriti že v časih, ko plemena, ki tvorijo danes te narode, še niso

LISTEK.

Dramsko gledališče v Ljubljani.

Dramsko gledališče v Ljubljani je meseca oktobra in novembra uprizorilo nekaj iger, o katerih bi kazalo izprezgovoriti nekoliko obširneje, ako ne bi bile večinoma že odigrane in začasno odstavljene z repertoarja. Tako pa stoji tukaj namesto podrobnejše ocene samo sumaričen pregled s kratkimi opombami.

Sredi meseca oktobra je prišla na vrsto izvorna drama v treh dejanjih (sedmih slikah) »Kasija«, ki jo je spisal dr. Stanko Majcen in ki se godi v Beogradu za avstrijske zasedbe. Snov je dokaj drzna, zakaj junakinja te drame ni nič drugega nego dekle s ceste, ki se enkrat — prvič — resnično zaljubi v avstrijskega častnika Ivančiča. Po vsej priliki je hotel pisatelj pokazati proces, ki se izvrši v Kasijini duši, ko se njena zaupna ljubezen razbije ob nestrpnem militarizmu avstrijske uprave. Ali dejanje gre največj mimo te vodilne ideje; zato je drama tehnično nedostatna, tem bolj še, ker kaže Ivančiča izprva dosti simpatičnega, pozneje pa ga menadoma predstavlja kot pravega lopova v častniški uniformi. Vendar se »Kasiji« ne da odre-

kati resna ambicija; nekateri prizori se odlikujejo z vrlo pogojeno poglobitvijo, drugi, med njimi prizor pred belgrajsko elito, pa z dramatično učinkovitostjo. Samo škoda, da je režija odrekla prav v tem prizoru: Kasija sama pa bi bila morala nastopiti v tako sijajni opremi, da bi bila že z njo takoj obrnila pozornost vse družbe nase. — Dvakratni abortus ni, da bi dramatičar poviševal etično vrednost.

Srbska Nušičeva veseloigra »Protekcija« razvija čeden, časih krotko satiričen humor, pa se giblje v konvencionalnem okviru takih proizvodov, malo s karakterno, malo s situacijsko komiko. Tehnično ima igra nekakere hiše. Med njo je štiri najprej tisti diphtihon, ki bje naravnost v obraz modernemu okusu. Poleg tega se v igri čudovito dosledno srečujejo osebe pri vratih, pa švigajo, ne da bi izpregovorile besedico med seboj, druga mimo druge, samo da potem na odru nastopajo v daljših in krajših monologih. Vohče je vozal zapleten dosti srečno in se naposled seveda tudi razvzloja tako, kakor gre taki komediji brez posebnih zahtevkov. Figure so dobre, ministrova sestra pa je obrabljen tip stare device, ki se hoče omožiti po vsaki ceni.

Druga srbska Petrovičeva igra »Gozd« je v prvih dveh dejanjih dobro izvedena ter obeta nekaj takega, kar prikazuje Schönherr v svojih kme-

tiških dramah; ali tretje dejanje je neskončno dolgočasno v svoji nedramatičnosti, ki bi morala po pisateljevih intencijah biti nekakšna apoteoza gozdne čara z vsemi njegovimi vplivi na človeško duševno in telesno stanje. Kdo naj verjame, da bi na smrt bolnega Jovica prinesli v gozd, celo ponoči, češ: mesečina, zrak in kar je še drugih lekov v gozdu, ga ozdravi ob plapolajočem ognju? In da pride žena tega Jovica, ki je v svobodni ljubezni dosti bližla po svetu, naravnost ponoči v gozd, in sicer natančno takrat, ko Jovica umira, je tudi taka neverjetnost, ki jo je pisatelj zagrešil zato, ker je hotel, da se naposled žena brezupno vrže čez mrtvega moža. . . . Dramatičen prizor, kakršnih gre dvanaest na duca, ki pa naj občinstvo vsaj malo odškoduje za ves ljuči dolgčas tretjega dejanja!

Mimogrede se imenuje donjuanska drama v treh dejanjih, ki jo je poljski spisal Tadej Rittner. Ob donjuanskem motivu so poizkušali svojo umetnost že nekateri dramatikvi in menda za spoznanje boljše nego Rittner. Zakaj ta-le njegov baron je označen za dona Juana brez globljega čustva; vodilna sila njegovega življenja je zrojil zavajanje omoženih in neomženih žensk, dokler se mu naposled ne zbudi vest, ko zaprede v svoje nečedne mreže ženo najbližjega »prijatelja«, svojega tajnika, nastopajočega kot ne-

kakšen Leporello. . . . Vse druge osebe v igri so dosti bolj tipične nego junak sam. . . . Tisto nevihto v zadnjem dejanju je pač smatrati za jako primitiven pomoček, ki naj pripravlja gledališko ubranost za tragični konec.

V proslavo ujedinjenja kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev se je dne 1. decembra uprizorila tridejanska izvorna igra »Na Pologu«, spisal Ivo Sorli. Prigodno delo brez umetniških vrlin. Deluje pa z nekaterimi pomočki, ki mu pri velikem občinstvu zagotavljajo uspeh celo ob odprtju sceni. K tem pomočkom spada n. pr. to, da v gozdarjevi hiši, ko prispe vanjo glas o prevratu meseca oktobra l. l., vržejo sliko cesarja Franca Jožefa skozi okno, nadalje to, da se v tretjem dejanju deklamira o neodrešeni domovini. Da Nemeč Kulmer med slovenske besede vpleta nemške izraze, je humor iz Aleševčevih časov, ko so se grovovito smejali gluposti »Nemški ne znajo«. Vohče pa igra pogreša enotne zaokroženosti, kar se zlasti kaže v 3. dejanju, ki je kar nekako prilipljeno na prejšnje dogodke, izvestno zaradi tega, ker je treba vsako igro končati tako ali tako, tukaj najbolje s smrtjo zločinskega Kulmerja. Sicer pa so osebe dobro opazovane in jasno označene; najboljša med njimi utegne biti stari stric Jakob Pologar, ki bi bil komičen že sam po sebi, in sicer še bolj, če ne bi bila njegova stalna rečenica »buzarona«.

Minulo nedeljo sta prišli na vrsto enodejanska francoska komedija »Korenček«, spisal Jules Renard, in Gogoljeva dvodejanska vesela igra »Ženitev«. »Korenček« je psihološko fino delo, ki pa mu je popolni uspeh zagotovljen samo, če je v naslovni vlogi zaposlena prvovrstna moč. Samo tedaj se namreč uveljavljajo in vplivajo na občinstvo vsi subtilni odtenki Korenčkove duše, ki jo po šestnajstih letih šele približajo očetovi duši. Ker pa je bil Korenček izdelan samo na debelo, torej neumetniško, je veliki prizor med njim in očetom izgubil malone vso zgrabljivo silo. — Gogoljeva »Ženitev« je nekoliko burleskna, kakor se spodobi za satirično komedijo; v družbi snubačev pa je poseebljena svojevčasna ruska družba, ki jo pisatelj obliža s perečo ironijo. Ženitev sama je kolikor toliko le stranskega pomena.

O vseh teh predstavah — mimo njih sta se uprizorili še »Mlinar in njegova hiča« in »Pepekka« — se more reči, da se sicer niso obnesle slabo, ker so bile vestno pripravljene in povoljno zaokrožene, da pa razen pri nekaterih članih, ki resnično zmiselno oblikujejo svoje vloge, niso prinesle samobitnih stvaritev.

Imela svoje individualnosti. Za plemena, ki bi se bila stopila ali ne stopila v narod navzlic temu, da so imela že razviti nasprotni naroden značaj, ki bi lo skorjo težko dobiti čisto odgovarjajoč primer. Pruski Poljaki ne morejo priti v poštev, zakaj res so imeli že svoj značaj, ko so prišli pod Prusijo in se niso stopili z Nemci v en narod — vendar je treba pomisliti, da se to ne izvrši v enem stoletju, kaj pa bi bilo s Poljaki v tristo letih, o tem bi bilo brezplodno bledeti.

Da smo danes v Jugoslaviji tri različne individualnosti, o tem bi bilo skoro odveč pisati, zakaj vsaj jaz si ne morem prav predstavljati katere osnovne, izvzemši splošnočloveške ideje imamo, po katerih se razlikujemo od drugih narodov. To je tudi čisto umevno. Zakaj poleg razcepljenosti pod različne vladavine smo stali v treh kulturnih krogih, germ., rom. in bizantinskem. Zavoljo tega pa se naj nihče ne plaši, kajti dolgo so že Francozi skupaj, in vendar je vsaj še fiziognomična razlika med juž. in sever. Francozom da ne govorim o duševni razliki med Prusom in Palatinom. Da se nismo raznarodili, ni mogoče pripisovati toliko jeziku ampak dejstvu, da smo bili podjarmljeni in se je pridružil jeziku važni sociološki fakt, namreč skupen boj zatiranje proti zahtevam. Od tod dejstvo, da se je raznarodil tisti, ki se je prevlekel iz nižje plasti iz višje.

S tem, da danes še nismo narodna enota, je treba računati. In kako pačas se tvori ta narodni individualizem, nam kaže danes Rusija, ko so se v posameznih sestavnih delih trenutno zbudile razne nekdanje individualnosti, ki pa že ginejo. Tudi lanskoletna Bavar-

ska republika kratkega življenja je imela isti izvor.

Sedaj nastane vprašanje kakšno upravo in ustavo je dati tem trem individualnostim, ki so pokazale, da se hočejo stopiti v eno? Odgovor je jasen: tako vladavino, ki bo obetala, da stvorijo iz teh treh delov eno samo narodno individualnost in ki je ne bo nobeden del občutil kot breme, kar bi imelo za posledico, da bi se tem ožje oklenil svoje nekdanje individualnosti. Politiki ne priznajo radi, kar pa ni zato nič manj resnica, da obstoja vsa njih veličina v tem, da spoznajo v pravem trenutku težnje naroda in se jim znao prilagoditi. Bismarck je bil velik politik, ko je spoznal, kaj hoče Nemčija, in jo združil, mnogo manjši pa je bil takrat, ko ni spoznal, da je prišel navzkriž s hotenjem naroda in zletel s kanclerskega stola, na katerem bi bil še tako rad sedel.

In tako naj poslušajo tudi naši politiki, kaj hoče narod, potem, se mi zdi, ne bo težko uganiti. S kakšnim centralizmom ali federalizmom pa ne bomo prišli naprej, ravno tako ne po krojaškem prirezovanju po kakih tujih modeljih, makar najmodernejših kajti dveh enakih ustav ne more biti na svetu. Mi smo nova država, zato bo treba ustvariti nekaj čisto novega ne glede na to, da kažejo mnoga znamenja, da so preživele tiste ideje, na katerih so slonele vladavine tudi v drugih državah in bodo tudi one nabrže morale začeti znova. Ali se bo imenovala potem ta oblika centralizem ali federalizem, to nam bodo že pozneje povedali filozofi, gotovo pa je, da bo imela s sedanjimi pojmi kvečjemu skupno ime.

Joso Jurkovič.

Vojaske napore in žrtve Jugoslovanov tekom svetovne vojne.

Nemško - avstro - ogrska armada, ki je sestojala iz treh nemških in dveh avstro - ogrskih divizij ter nemških ostankov 11. bulgarsko-nemške armade in ki je bila poveljevana od generala Kövösa, je upala da ustavi naše prodiranje na stari srbski meji.

V dvehdnevnih bojih pri Vranju so naše čete popolnoma potokle 9. avstro - ogrsko divizijo, ki je imela nalogo ustavljati se, da se omogoči koncentracija in organizacija sovražne obrambe okoli Niša. V enem samem zaletu so dosegle Niš kljub pomankanju municije in so v tridnevni trdovratni bitki popolnoma porazile po številu dvakrat močnejšega nasprotnika in osvobodile Niš.

Naše čete so tako prelomile sovražnikovo odporno silo; v teku 45 dni polnih neprestanih bojev in forsiranih pohodov je prva armada brez aprovacije in brez čevljev zmagovito dosegla 700 kilometrov oddaljeno Savo in Donavo ter tako osvobodila celo Srbijo z Beogradom vred. Takoj na to je prekoračila Savo, Drino in Donavo noseč pozdrave svobode celokupnemu troimen-skemu narodu. Istotako so se napotile naše čete proti Skadru, porazile zadnje ostanke avstro - ogrske armade v Albaniji, zavzele Skadar in osvobodile vso Crno goro.

Ofeziva, ki se je pričela 15. septembra, je imela izreden potek, kajti že 26. septembra je bilo Skopje zavzeto, 4. oktobra Vranje, 7. oktobra Leskovac, 13. oktobra Niš, 23. oktobra Paračin, 28. oktobra Požarevac in istega dne je bila dosežena tudi Donava. Drugega novembra so naše čete vkorakale v Beograd in 14. novembra so završile svetovno vojno z uporabljanjem v Temešvar, Arad, Zagreb, Ljubljano, Reko, Dubrovnik, Kotor in tako završile v popolno osvoboditev Jugoslavije.

Kakor smo videli, je zadostovala borba štirinajstih dni, da se je dosegla kapitulacija bulgarsko - nemške armade, ki je štela pol milijona mož. Znamenita bulgarska armada, ki se je primerjala le še z japonsko, je bila uničena v nekoliko dnevni bojih in se je morala podvreči srbski armadi. Da je poslednja dosegla take uspehe, je vrgla na tehtnico vse svoje fizične in moralne sile do skrajne meje možnosti. Čeprav je bila po številu manjša in tekom večletnih bojev radi izrednih izgub utrujena, vendar ni nikdar obžalovala, da je prelivala svojo kri za skupno stvar zaveznikov; predala se je z dušo in telesom zasledovanju edinega cilja: zmagati in osvoboditi domovino ali umreti.

Zaustavila se ni pred nikako žrtvijo, bala se niti izgub niti gladi; brez obutve je prodirala sleherni dan z namenom preprečiti sovražniku, da se opomore. Kar so druge armade smatrale za nemogoče in neizvršljivo, je naša armada izvršila: zasledovala je sovražnika do njegovega popolnega uničenja, izvršujoč povprečno 40 kilometrov na dan, večkrat tudi več kot šestdeset.

Ta velika zmaga je pa tudi zahtevala izrednih žrtve.

Napore, ki jih je Srbija prenašala in izgube, ki so jo doletele v dosego skupnih zavezniških ciljev, se najbolj vidijo iz sledečih uradnih podatkov:

Srbija je mobilizirala: Meseca julija 1914. 489.500 mož; meseca septembra 1914. je imela pod orožjem 532.710 mož in meseca avgusta 1915. 572.121 mož.

Mobilizirala je tekom vojne od julija 1914 do oktobra 1915 707.343 mož, kar je tvorilo 24% celotnega ali 40% njenega moškega prebivalstva.

Nobena druga država ni tekom te vojne napravila takih naporov.

To so žrtve te Srbije same. Ako pa prištejemo še jugoslovanske dobrovoljce, ki so bili avstro - ogrski državljani in ki so tvorili posebne vojne enote na ruski, solunski in rumunski fronti ali ki so se v manjših oddelkih ali pa raztreseni borili v ameriški, francoski in italijanski armadi, tedaj se žrtve še povečajo.

Srbija je napravila iz jugoslovanskih dobrovoljcev armadni korpus, sestavljaljoč se iz dveh divizij, ki se je boril v Rumuniji in ki je štel 40.000 mož. Po rumunski katastrofi je bilo prepeljana od tega 15.000 mož na solunsko fronto, kjer so tvorili jugoslovansko divizijo, ki se je v septembski ofenzivi 1918 s slavo ovenčala.

Poleg tega je dospelo na solunsko fronto še 10.000 dobrovoljcev iz Amerike, Francije, Italije in Rusije, ki so ojačili srbske enote.

Ako prištejemo k temu številu vse one, ki so se bojevali na ostalih zavezniških frontah, rečemo lahko, da se je borilo najmanj 100.000 jugoslovanskih dobrovoljcev proti skupnemu sovražniku, kar pomeni, da je naš narod tekom te vojne postavil na noge 800.000 vojakov vstevši 50.000 Črnogorcev.

Izgube, ki jih je utrpela srbska armada, so ogromne.

Na podlagi uradnih podatkov je bilo leta 1914. 69. 022 ubitih, umrlih na ranah in boleznih; leta 1915. (do septembra) 56.842; leta 1915. (za časa umikanja) 150.000; leta 1916. 7208; leta 1917. 2270; leta 1918. 7000 ubitih, umrlih na ranah in boleznih. Skupaj 292.340.

Ako prištejemo še 77.278 pogrešanih izza časa povlačenja skozi Albanijo, ki so gotovo mrtvi, dobimo izgube, ki jih je utrpela srbska armada tekom te vojne: 369.818 mož, to se pravi polovica mobilizirane moštva.

Za izgube črnogorske vojske ni natančnih podatkov, vendar se lahko reče, da niso manjše kot 20.000 padlih in umrlih na ranah ali boleznih.

Naznačene izgube so le one, ki jih je utrpela srbska armada; treba je prišteti še one, ki jih je utrpelo — na podlagi avstro - ogrskih časopisov — ostalo prebivalstvo v Srbiji in one v vjetniških taboriščih in med

interniranci. Dosegajo ogromno višino 630.000. Samo Srbija je toraj žrtvovala en milijon mrtvih za zmago nad skupnim sovražnikom.

Obžalujemo, da ne moremo podati natančnih podatkov o številu padlih Jugoslovanov na ostalih fron-

tah, ali že navedene številke kažejo vso katastrofo, ki jo je doživela samo Srbija, ki pa je ostala do zadnjega trenutka verna, kljub vsemu, svojim zaveznikom. In ravno radi tega je zaupala v njihovo pomoč pri izvrševanju popolnega narodnega ujedinenja . . .

Ing. J. M.

Pismo iz Prage.

Dr. Kramář v Parizu.

Glasom poročil je odpotoval bivši ministrski predsednik zopet nazaj v Pariz, da izposluje izdatno pomoč Djenikinu in njegovi armadi. Ker se je pa situacija ententine politike v tem zmislu znatno spremenila, je naletel tam na težkoče. Vse komore in Pichon so proti nadaljni intervenciji v Rusiji in žele miru s sovjetsko vlado, predvsem, ker je Lje-nin baje obljubil poplačati predvojne dolgove. Clemenceau sam se v tem vprašanju dosega še ni izrazil, vendar se pa nagiba k mnenju ostalih, ker se boji, da bi intervencija utegnila razbiti zvezo narodov. Tako utegne biti dr. Kramářova pot brezuspešna.

Kriza.

Narodni socialisti so izstopili iz vladne koalicije.

Od onega poslednjega nesporednega koalicijskih strank vršile so se seje poedinih zastopnikov in posameznih odborov strank, da najdejo formulo, ki bi vzdržala koalicijo, kakor je danes. Z agrarci je bil sporazum lažji, dočim je prihajalo med socialno demokracijo in narodnimi socialisti do vedno oostrejšega razmerja. Narodni socialisti so vztrajali pri zahtevi, da se v svrhu obrambe koalicijske svobode takoj potrdi nov zakon ter so pred dnevi tudi predložili v pogajanjih tozadeven predlog. Zakon naj bi obsegal sledeče točke: Vse dosedanje odpušitve iz službe in odpušitve v bodoče so oziroma naj bi bile neveljavne, ako sob ile izvršene zato, ker ni posa-

meznik hotel vstopiti h kakemu društvu ali pristopiti h kakemu združenju političnega, gospodarskega ali strokovnega značaja. Vsako tako siljenje bi bilo kaznivo s do 14 mesečnih zaporom. Za isti pregrešek se smatra siljenje od vztrajanja v delu, s pretirno, da bi dotičnik sicer odpuščen iz službe. Dalje: Kdor povzroči z odpušitvijo delavcu škodo, mu jo je dolžan povrniti. Je-li zastopnik ali član kakega društva, je tudi to društvu dolžno poravnati škodo. — Socialna demokracija je ta predlog popolnoma odklonila in predložila svoje predloge. Vršile so znane seje brezuspešne, dokler se ni sedaj narodno - socialna stranka odločila k važnemu koraku in izstopila iz koalicije. S tem je koalicija razbita in ne da se še presoditi, kaj rodi to dejstvo. Govori se mnogo o splošni koaliciji vseh strank, vendar se z gotovostjo ne da še ničesar trdit.

Praga v bodočem letu.

Mesto Praga doživi najbrže že tekom prihodnjega leta velike, važne sestanke, ki bodo imeli deloma mednarodni pomen. V prvi vrsti se pripravljajo vsesokolski zlet, ki že danes vzbujajo povsod zanimanje. Najbrže pridejo one dni gostije iz vseh strani sveta v Prago. Drugi važni sestanek je mišljen mednarodni časnikiški kongres in tretji pa mednarodni kongres dijaštva, sklican na predlog jugoslovanskega dijaštva. Mesto se že danes pomalem pripravljajo na te tri dogodke, ki je podčrtajo v vrsti svetovnih mest.

Ker smo Jugosloveni, zato smo dobri državljani.

Zagrebski »Hrvat« je priobčil v sredo članek, iz katerega posnemamo ta-le odstavek:

»Slovenija, ki ni pred oktobrom 1918 obstojala niti državno-pravno, niti upravno-pravno in ki vsled tega ni mogla imeti nobenih prerogativ, si je pri novi ureditvi vkljub Pribičevićevi centralistični politiki zagovarjala »samoodločbo« in s tem zavoljila onemu velikemu Wilsonovemu principu, kateremu se imamo končno edino zahvaljevati za vse, kar smo dosegli vsaj na papirju. Za Slovenijo in v Sloveniji odločujejo danes samo Slovenci. Vkljub svoji ljubezni za državo SHS — Slovenci vendar ne dovoljujejo, da bi kakoli odločevalo o Ljubljani brez Ljubljane. Tudi v podrobnostih pazijo oni na to. Tako n. pr. tudi njihov general Slovenec, dasi tudi nemško ime, ni potisnjen v kako prašno pisarno niti ne čaka na uvrstitev v vojsko SHS, marveč mu je izročeno poveljništvo slovenskih čet. Njihove poštne znamke in vrednotnice niso take, kakor določa odredba ministra za pošto in brzojav glede poštne znamke v Hrvatski, ki so v resnici po svoji zunanosti znamke države SHS, in morda baš zaradi tega niso v porabi niti v Sloveniji niti v Srbiji. Hrvatska, ki je bila tudi pred prevratom država in v nekaterih strokah državnega življenja samostalna, ona je po Pribičevićevi centralistični politiki izgubila celo tisti mali kosček samoodločbe, ki ga je prej imela. . . Naši generali, po imenu in po čustvanju Hrvati, so postavljeni v prašne nisarne in čakajo v nesigurnosti na končno sodbo na »uvrstitev« ali na tisto glasovito modro polo. Samo-odsebe se usiljuje vprašanje: Zakaj vse te razlike? Odgovor imamo takoj pri rokah: Slovenija je tako srečna, da ima samo Slovence, a nima nobene »Slovenčanine«, ki bi mrzil vse, kar je slovensko, ki bi si bil že v mladosti postavil za svojo življensko nalogo, da mora uničiti Slo-

vence in ki bi prvo priliko po prevratu pograbil z obema rokama, da odzame Sloveniji to ali ono, da jo poniža in zmanjša. . . Slovenija ni rodila takega Slovenčanine, samo Hrvatska ima svoje Hrvčane!« Ne vemo, kakšen smoter zasledujejo gotovi zagrebski listi, ki se neprestano zadirajo v Slovence in to večinoma brez vsakega povoda in smertnega celo zlonamerno. Konstatujemo, da je krivično, ako se Slovincem očita, da življajo v državi, predvsem pa v vojski kakršnekoli privilegije. General Maister ni komandant slovenskih čet, marveč on je poveljnih gotovih oddelkov naše skupne jugoslovanske armade. Uvrščen in sprejet je bil v našo armado istočasno, kakor oba hrvatska generala Pliverić in Uzelac. Da pa generala Maistra niso utaknili v kakšno prašno pisarno, je to stvar vojaške uprave, ki pač ve presoditi, na katero mesto kdo sodi; sicer pa, ali je za spoštovanega »Hrvata« Maistrovo delovanje terra incognita? Ali ne ve nič o njegovih zaslugah za Maribor in druge naše kraje, ki jih je za nas naravnost spasil? Prepričani smo, da bi vojaška uprava vsakega izmed onih generalov, za katere se tako toplo zavzema »Hrvat«, prav tako uporabila v zunanji službi in ne v pisarniški, ako bi pokazal le senco tiste odločnosti in inicijative, ki jo je pokazal in dokazal general Maister. Kar se tiče naših znamk, konstatujemo dejstvo, da nosijo te znamke napis v latinici in cirilici, dočim imajo hrvatske marke samo izrazito hrvatsko obilježje, kakor da bi obstajala samo Hrvatska in kakor da bi na svetu vobče ne bilo kraljevine SHS. Končno je treba povedati še to: Slovenci se res čutimo Slovence, nikdar pa ne pozabljamo, da smo objednem tudi Jugosloveni in državljani kraljevine SHS, kateri se imamo zahvaljevati za našo osvoboditev in v kateri zremo svojo edino bodočnost. Tega pa žalbog gotovi kroci drugod ne uvažujejo.

D' ANNUNZIJEVE PRIPRAVE ZA OSVOJITEV SPLITA.

Zadar, 12. decembra. Italijanska bojna ladja »Sant Paul« je prispela semkaj in se pridružila D' Annunziju. Obenem je prispel semkaj na potu na Reko D' Annunzijeve adjutant major Giuratti, ki je imel dajšje konference z admiralom Millom. Po mestu se vrše velike priprave za sprejem D' Annunzija, ki namerava v kratkem priti semkaj. Zlasti je opažati živahno gibanje D' Annunzijeve čet in je prispelo semkaj več višjih častnikov njegove armade. Iz Reke se je pripeljalo semkaj mnogo municije, raznovrstnega orožja in več avtomobilov z reflektorji. Vse te priprave se smatra za predpriprave D' Annunzijevega udara na Split.

KONKORDAT MED JUGOSLAVIJO IN VATIKANOM.

Split, 12. decembra. Lujo konte Vojnovič je dal našemu poročevalcu zanimive podatke o predpripravi za sklenitev konkordata med Jugoslavijo in Vatikanom. Vojnovič je poudarjal, da bo v najkrajšem času ta konkordat sklenjen in da bo ta konkordat uredil vse odnose med Jugoslavijo in katoliško cerkvijo. V interesu Vatikana je, da se razširita slovenski cerkveni jezik na vse ostale dijeceze v naši kraljevini.

BIVŠE AVSTRO - OGRSKE TOPNIČARKE SE RAZDELE.

Paris, 12. decembra. Vrhovni svet mirovne konference je določil, da se imajo topničarke bivše avstro-ogrške vojne mornarice razdeliti med sledeče

države: Poljsko, Jugoslavijo, Portugalsko, Grško in Romunsko. Te topničarke se bodo razorožile in dobi topove Italija. Državam, med katere se te topničarke razdelje, je dovoljeno, nabaviti si nove topove v Angliji.

CUDNE RAZMERE V »BELI MIŠI« V WASHINGTONU.

Amsterdam, 12. decembra. Kakor poročajo dobro informirani časopisi iz Washingtona, je zavladala v »beli miši« kamarija, obstoječa iz najvišjih uradnikov, katero vodi državni tajnik. Izrabljajo sedanje Wilsonovo zdravstveno stanje, da pritegne vso oblast v svoje roke. Zadnje sporočilo Wilsona senatu ni izšlo iz njegovega peresa, marveč je sestavila ta kamarija. V tej družbi se nahaja tudi več republikanskih senatorjev.

IZ SEJE ITALIJSKEGA MINISTR-SKEGA SVETA.

LDU, Rim, 11. decembra. (Dun. dop. ur.) Na poslednji seji italijanskega ministrskega sveta so prisostvovali vsi ministri razen zunanjega ministra Scialoja, ki se muči v Parizu. Bavili so se izključno z vprašanji zunanje in notranje politike. Predsednik Nitti je podal poročilo o mednarodnem položaju po vseh, ki sta jih poslala minister Scialoja in poslanik v Washingtonu. Kar se tiče notranje politike, se je obravnaval položaj države z ozirom na dnevne dogodke. Predsedniku ministrskega sveta se je poveril mandat, da se drži politike, ki se mu zdi najprikladnejša v tem težkem času. Naposled se je svet bavil z reškim položajem.

TIROLSKA SE HOČE ZDRUŽITI Z BAVARSKO.

LDU, Dunaj, 11. decembra. (ČTU.) »Wjener Morgenztg.« poroča, da je bila resolucija tirolskega deželnega zbora za združitve z Bavarsko sprejeta in da so jo telefonirali dr. Rennerju v Pariz s prošnjo, da jo predloži vrhovnemu svetu in jo tam zastopa. Parlamentarna vest pravi, da smatrajo v dunajskih krogih, da hoče tirolski deželni zbor v svoji resoluciji gospodarsko priiskati na antano.

PREDARLSKO VPRAŠANJE.

LDU, Curij, 10. decembra. (ČTU.) Glede na potovanje kancelarja dr. Rennerja v Pariz pišejo švicarski listi strastno proti dunajski vladi in jo deloma hudo napadajo radi združitve Predarlske s Švicco, ki bo v času dr. Rennerjeve odsotnosti važen predmet pariških razprav.

PROMOG ZA AVSTRIJO.

LDU Amsterdam, 12. decembra. (Dun. kor. ur.) Na vprašanje Kenworthysa v angleški poslanski zbornici, all jej ministru znano, da je na Dunaju in v drugih avstrijskih mestih veliko pomanjkanje najvažnejših življenskih potrebščin, je Bonar Law odgovoril, da pozna resnost položaja. Kolikor je njemu znano, Amerika ni poslala premoaga. Z ozirom na položaj dela angleška vlada, kolikor ji je mogoče, da pospeši dobavo premoaga iz čehoslovaške republike v Avstrijo.

PODPORA AVSTRIJI.

LDU Pariz, 12. decembra. (Dun. kor. ur.) Seja organizacijskega komiteja reparacijske komisije, na kateri bi bili avstrijski državni kancelar dr. Renner in njegovi sodružniki poročali o položaju v Avstriji, bi se morala otvoriti ob 16. uri. Šele pri vstopu državnega kancelarja v poslopie ministrstva, ki ga vodi minister Loucheur, predsednik komisije, so sporočili, da je bil minister v zadnjem trenutku pozvan v London. Seja se je vsled tega vršila pod predsedstvom italijanskega delegata, državnega ministra Bertolinija. Bertolini je otvoril sejo z nastopno izjavo: »Reparacijska komisija pozna žalostni položaj Dunaja in Avstrije. Da se za bližnjo bodočnost takoj odpomore bedi, se bo nakupilo za ostanek ameriškega kredita za živila v znesku 3½ milijona dolarjev v Trstu se nahajajoče žito, približno 30.000 ton, in se bo kar najhitreje transportiralo v Avstrijo. Državni kancelar dr. Renner in državni tajnik dr. Löwenfeld-Russ sta nato v francoskem jeziku podala svoja poročila. Posvetovanja se bodo nadaljevala jutri ob 10. uri.

VILHELM ZOPET STRAŠI.

LDU Dunaj, 11. decembra. (ČTU.) Član angleške poslanske zbornice Lander, ki je pred kratkim prepotoval Nemčijo, je rekel v poslanski zbornici, da je opazil povsod, da se protirevolucionarno gibanje močno širi. Kraljeva stranka v Nemčiji raste vsak dan in ako cesarja ne bodo poslali na Sv. Heleno, se bo vrnil kot pruski kralj.

KREDIT PREMAGANIM.

LDU London, 12. decembra. (Dun. kor. ur.) »Brezlično.« »Daily Mail« priobčuje izjave lorda Swaythinga, enega izmed najznamenitejših mednarodnih finančnikov, ki se je pred kratkim vrnil iz Amerike, o pomanjkanju kredita. Po mnenju lorda Swaythinga se more premaganim državam pomagati le na ta način, da se jim dovoli kredit najmanj za tri leta v svrhu dohabe sirov in strojev. Ta kredit mora biti mednarodno zajamčen. Angleška in ameriška vlada morata dati inicijativo, sicer je polom nelzogiben.

RUSKI PROBLEM REŠUJEJO.

LDU London, 12. decembra. (Dun. kor. ur.) Bonar Law je izjavil v poslanski zbornici, da se ruski problem nahaja med vprašanji, s katerimi se bodo bavili Lloyd George, Clemen-

ceau in italijanski minister za zunanje posle. Na vprašanje, ali se bo zbornici naznanil izid teh posvetovanj, je izjavil Bonar Law, da je zelo dvomljivo, da bo prišlo v tem oziru do gotovega končnoveljavnega sklepa.

POSLEDICA NESPOZNAVJA RUSKIH RAZMER.

LDU. Dunaj, 11. decembra. (ČTU.) »Petit Republicque« priobčene Maklakovo poročilo Denjnikju, v katerem pravi, da je antanta mislila, da je edina sipeiljura, toda Francija mu je odrekla pomoč na pripravljanje ruskih emigrantov v Parizu, ker zastopa ukrajinski separatizem Dopisnik končuje, da so v Parizu stanujoči Rusi delovali za boljše razumevanje proti interesom antante, posebno Francije.

BOJI V RUSIJI.

LDU. Moskva, 12. decemb. Frontno poročilo z dne 11. t. m.: Na zapadni fronti ljudi boji. Pri teh bojih je pobegnilo mnogo dezertirjev k nam. Na fronti so rdeče čete napredovale preko Beričeva in stoje 25 verst južno-vzhodno od Žitomira. Po litemu boju smo bolj vzhodno vrgli sovražnika nazaj. Rdeče čete so napredovale do 30 verst severno-zapadno od Harkova. Severno od Čarjina smo prekoračili Volgo. Na vzhodni fronti so rdeče čete oddaljene še 44 verst od Semipalatinska. Pred tremi dnevi so to mesto zasedli boljševiški uporniki. Ob sibirski železnici stoje rdeče čete 110 verst zapadno od Novonikolajevska. Napredovanje na obeh straneh železnice se nadaljuje.

CLEMENCEAU V LONDONU.

LDU. Pariz, 11. decembra. (Dun. KU.) Ministrski predsednik Clemenceau je snoč ob 22. odpoval v London, kamor je dospel danes dopoldne ob 10. Za odsotnosti Clemenceauja bo ministar za notranje posle Pams vodil tudi ministrstvo za zunanje stvari in vojno ministrstvo. — Včeraj popoldne je bila pod predsedstvom Poincarrea važna seja ministrskega sveta, pri kateri so se razpravljala razen nekaterih političnih problemov Francije tudi vprašanja, ki so v zvezi z odhodom Clemenceauja v London.

Politične vesti.

— Ukaz o odgoditvi parlamenta podpisano. Beograd, 12. decembra. Akcija radikalcev v Parizu, ki je skušala pregovoriti regenta za sestavo koncentracijskega kabineta s Pašićem na čelu, se zdi, da ni uspela. Beograjski radikali so te dni pričakovali od svojih pariških somišljenikov vest, da je regent pritril njihovim željam. Ker pa je regent sedaj odpoval na francosko riviero, da poseti svojo sestro knežino Jeleno, je smatrati, da regent ni pristal na predlog radikalcev. V političnih krogih Demokratske Zajeidnice se trdi, da je danes podpisana ukaz, s katerim je zasedanje zbornice odgodno za dva meseca. O tem vprašanju se je razpravljalo na zadnji ministrijski seji in so bili vsi ministri za takojšnji podpis ukaza razun ministra Piletića, ki je spočetka predlagal, da naj se skliče vsaj eno zasedanje, na katerem bi se prečital ukaz o odgoditvi. Njegov predlog pa ni bil sprejet. Publikacija proglaša se izvrši tekom dveh dni.

— Jugosloveni naj sprejmo kot svoje narodno ime Hrvat! Ing. Ivan pl. Križanić je izdal zeleno brošurico, ki ji je dal naslov »Jugoslovenska deklaracija broj 3.« V tej brošurici piše med drugim tudi to: »Preje ali kasneje bo prišlo do zjedinenja vsega Slavjanstva. Ta slavjanski narod bi obstojal iz treh skupin: hrvatska skupina od Egejskega morja do Karpat, polabska skupina Čehi in Poljaki in ruska skupina Rusi in Rusini. Kako bi se mi mogli imenovati Jugosloveni, ko ogrski Slavljani niso več na jugu, zlasti pa brez Bolgarov? Vidi se, kako je nevhvaležno sprejemati splošno plemensko ime za narodno. Zato bomo prisiljeni sprejeti tudi tuje ime, da se bo moglo z nami govoriti. Zakaj tuje, a ne zgodovinsko in pravo naše narodno ime Hrvat? Slovenci, Srbi in Bolgari bi morali biti hvaležni Hrvatom, ker so jim očuvali njihovo pravo narodno ime v takšni časti in ugledu tisoč in tisoč let, da se lahko tudi danes v vsakem oziru s tem imenom ponašajo: »Satrli smo grobu vrata, još nas ima, još Hrvata!« V nadaljnjih svojih izjavanjih se Križanić zavzema za odpravo slovenskega književnega jezika, pišo: »Ako se je moglo štokavsko narečje jednostavno naredbom uvesti u škole i urede medju našim Zagorcima ili obće medju Kajakve, zašto se to ne bi moglo učiniti i kod Slovenaca? Kajakvski Zagreb nije manje hrvatski uz štokavsku književnost, nego li bi bila Ljubljana slovenska, kada bi Slovenci rabili isto narečje sa Srbima i Hrvatima.«

— Delo radikalcev v Bosni. Radikalna stranka razvija velik skupščinski pokret v Bosni v svrhu agitacije za

prihodnje volitve. Tako se bodo vršila tekom tega meseca zborovanja v Bihacu, Prijedoru, Sanskem Mostu in Banjaluki. Na shodih bodo sodelovali mnogi poslanci radikalne stranke. — Poslanec dr. Nježić ni izstopil iz Dem. Zajednice. Sarajevo, 12. decembra. Narodni poslanec dr. Nježić demantira vest, ki jo je prinesel »Obzor«, da bi bil izstopil iz Demokratske Zajednice.

— Vest iz Bosne. Na prvi tajni seji občinskega sveta v Sarajevu je sklenil mestni zastop, da stopi mestna občina v zvezo s konzorcijem trgovcev glede nabave hrane za mestno aprovizacijo. Na drugi tajni seji se je javil občinski zastop z nabavo sladkorja za mesto Sarajevo. Radi rešitve tega vprašanja sta odpovala danes 2 občinska odbornika v Beograd. — »Bosanski Lloyd« poroča o koruptivnih razmerah pri sarajevskem carinskem uradu. Neki uradnik tega urada zasluži dnevno od raznih trgovcev in verižnikov za svoje »dobrohotno uradovanje« 3000 K. Samo obsebi je umljivo, da trpi država pri takem uradovanju ogromno škodo. List se obrača do osrednje vlade v Beogradu in do finančnega ministrstva, da posveti vso svojo pažnjo carinskemu uradu v Sarajevu. — Novinarsko društvo v Sarajevu priredi dne 8. januarja 1920 velik elitni ples v korist društva.

— Osemurni delavnik v Avstriji. LDU. Dunaj, 11. decembra. (ČTU.) Odbor za socialno upravo je danes sprejel zakon o osemurnem delavniku.

— Čudne nazore razvijajo »Lidove Noviny« v svojem članku »Nove politične obdobje v Rusinski«. Z ozirom na malorusko prebivalstvo v karpatski kuziji, čitamo v tem članku tole mišljenje: »Kakšen smisel ima za češko-slovensko politiko trditelj znanstveno nedokazano stvar, da so Rusini za to, ker se po vključitvi v njihovim imenu nahajajo tri črke, ki se dajo spojiti v pojem Rus, v narodnem oziru najbližji sorodniki Veliko Rusov, dočim je njihovo narečje, v katerem govore, mnogo in mnogo bližje češčini, kakor jeziku Homjakova, Tolstega in Turgenjeva.« — Svoje dni češki listi niso zastopali takšnega stališča. Pred vojno in med vojno je vsa češka javnost brez izjeme zastopala mišljenje, da obstoji samo en veliki ruski narod, čigar jezikovno območje se razteza od Karpat pa do obali Tihlega oceana. Češka javnost ni priznala nikdar niti rusinskega, niti ukrajinskega imena, kamo-li ukrajinski ali rusinski narod, ki ga je odkrito proglašala kot tvorbo nemške in avstrijske politike. Čemu sedaj ta sprememba? Uverjeni smo, da s tem mišljenjem ne soglašajo češka javnost, predvsem pa ne ona, kateri je bil voditelj dr. Karl Kramar.

13 naše kraljevine.

— Presenetljivi rezultati kolkovanja bankovcev na Hrvatskem. Zagreb, 12. decembra. Dosedanji rezultati kolkovanja bankovcev v Zagrebu in po Hrvatskem sploh so iznenadili vse finančne kroge. V celem okrožju zagrebške filijalke avstro-ogrskge banke se je kolkovalo samo za pol milijarde kron bankovcev, med tem, ko se je računalo na trikratno višino te svote. Slični so poljavi tudi drugje. Domnevalo se je prvotno, da so morda kmetije poskrili bankovce, a kakor javljajo iz pokrajine, o kakem skrivanju ni govora. Kmetje so povsod redno donasali svoj denar h kolkovanju in se je opazilo, da kmetje nimajo več toliko denarja, kakor lansko leto, ker so večinoma pokupili industrijske predmete. V finančnih krogih se domneva, da se morda nahajati velika množina našega denarja v inozemstvu. Kakor se sodi po dosedanjem poteku kolkovanja, v naši kraljevini ne kroži več, kakor za kakih 5% milijard kron.

— Mezdno gibanje privatnih nameščenecv na Hrvatskem. Zagreb, 12. decembra. V sredo, 10. t. m. se je dosegel sporazum med delodajalci in organizacijo privatnih nameščenecv, ki je započela mezdno gibanje za zvišanje plač. Sprejet je bil od organizacije predloženi kolektivni dogovor, samo nameščenici v odvetniških pisarnah nadaljujejo še z dogovori z delodajalci. V Osijeku, Zemunu in Vinkovcih istokotno še ni prišlo do sporazuma med delodajalci in privatnimi nastavljenici in se stavka nadaljuje.

— Hrvatski Sokoli se branijo Orlov. Zagreb, 12. decembra. Vodja jugoslovenskega sokolskega saveza dr. Laza Popović je izdal sledečo okrožnico sokolskim društvom: »Kakor sem obveščen, se nahaja v Zagrebu g. J. Pirc, predsednik zveze Orlov v Ljubljani. Obveščam o tem brate s pripombom, da nima ujedinenje Sokolstvo huišega nasprotnika od Orlov, kakor nima naš narod huišega nasprotnika od klerikalizma. Orli so bili avstrijske sluge in so še danes narodno zlo. Med nami in Orli vlada boj. Nismo imeli z njimi nikakršne vezi, nečemo jih imeti in jih ne bomo imeli. Naša borba se nadaljuje. Vsakdo, ki se pajađa z Orli, zagreši veliko izdajo na naši narodni stvari. Bodite opreznii!

— Tudi po Zagrebu pometa železna metla. Zagreb, 12. decembra. Vlada je izdala ostre odredbe proti navijalcem cen in verižnikom. Danes so tu pregledovale vladne komisije trgovine in kontrolirale cene. Posledica te prve preiskave je bila, da so zatvorili 22-trgovin in obodili trgovca na zapor od

5 do meseca dni in na denarno globo 5000 do 20.000 K. Poleg tega bodo te trgovine zaprte 1 do 5 dni.

— Zahteve srednješolskih profesorjev. Sarajevo, 12. decembra. Na sestanku srednješolskih profesorjev je bila sprejeta sledeča resolucija: 1. da se naj doklade na plače v znesku 500, 1000 in 1500 K vračunijo v stalno plačo; 2. da se vsi profesorji po sedmih službenih letih uvrstijo v VIII. činovni razred, po 14 letih v VII. in po 21. letih v VI. činovni razred. Službena leta naj se pričnejo računati z dnem, kakor hitro stopi profesor v službo. — Resolucija se je predala predsedniku bosanske pokrajine vlade.

— Nov list. Pričetkom prihodnjega tedna izide v Zagrebu nov dnevnik »Narodno Delo«. Dnevnik bosta izdajala dr. Bogdan Medaković in bivši ban Anton pl. Mihalović. Tiskal se bo v latinici in cirilici.

— Proti draginji. Vodstvo socialnodemokratske stranke sklicuje za jutri, dne 14. t. m. v Zagrebu veliko skupščino z dnevnim redom: draginja in delavski razredi.

— Košulja umorjenega Frana Ferdinanda. Sarajevo, 12. decembra. O košulji Frana Ferdinanda, ki jo je imel na sebi ob času, ko je bil umorjen, doznava »Glas Naroda«, da jo je spravil pater Puntigam, ki jo je odnesel s seboj v Split.

— Skrčen promet na bosanskih železnicah. Da bo mogla železn. prevažati več blaga, bo železniško ravnateljstvo začasno zmanjšalo število prometnih potniških voz. Od 12. t. m. dalje bodo vsled tega ustavljeni nekateri osebni vlaki.

— Pijarnar v Sarajevu. Po daljši debati je snoč sklenil začasni občinski odbor, da občina prevzame v svojo režijo pijarnar.

— Zvišanje delniškega kapitala trgovsko-obrtno in industrijske banke v Zagrebu. Zagreb, 12. decembra. Ravnateljstvo banke za trgovino, obrt in industrijo je sklenilo v seji z dne 11. t. m. razpisati supskripcijo novih delnic v nominalni vrednosti 5.000.000 K. S tem hoče banka dvigniti svoj delniški kapital na »23.000.000 K.

— Ribarska zadruga za izrebo Ohijskega jezera. Ribarji v okolici Ohijskega jezera v Makedoniji, ki naravnost slovi radi svojega bajeslovnega bogastva rib, so osnovali zadrugo in predložili pravila vladi v podpis. Zadruga bo zgradila ob jezeru tvornico za konserviranje rib in osnovala delavnico za pletenje košaric in košev. V tej delavnici bodo zaposleni invalidi dobrovoljci. Zadruga prosi, da ji da vlada v zakup Ohijsko jezero in je pripravljena plačati vladi dosedanje zakupnine in 20% čistega dobička. Na ta način bi imela država od Ohijskega jezera 600.000 dinarjev več letnih dohodkov, kakor dosedaj.

— Stavka v državni tiskarni v Beogradu. Predsnočnim so delavci državne tiskarne napovedali stavko, ker so jim bile ukinjene draginjske doklade in ker se v delavnicah ne kuri.

— Stavka dijakov v Beogradu. Stavka gojencev učiteljskega je končana, ker se je sklenilo sprejeti njihove zahteve. Sestavila se je posebna komisija, ki bo proučila želje dijakov.

— Pravna akademija v Subotici. Minister za prosveto dr. Marinković, profesor beogradskega vseučilišča Slobodan Jovanović in referent v ministarstvu za prosveto Nikolijč so se vrnili iz Subotice, kjer so se mudili v svrhu dolojtve poslupja za pravno akademijo.

— Občinsko glasilo Beograda. Beograjska občina je sklenila, da prične s prihodnjim letom zopet izdajati svoje službeno glasilo »Občinske Novine«.

— Moratorij v Bački, Baranji in Banatu. V ministarstvu za pravosodje se izdeluje načrt uredbe za likvidacijo moratorija za Bačko, Baranjo in Banat.

— Pomanjkanje plina v Osijeku. Radi pomanjkanja premoza in transportnih težkoč so v Osijeku omejeili uporabo plina. Plin uporabljati je popolnoma preovedano od torkih, petkih in nedeljah.

Neodrešena domovina.

— Z Gorjskega. Goriško slovensko učiteljsko pridno deluje tudi v novih razmerah za prosep hule. Učiteljsko društvo za gorjski okraj je zborovalo dne 4. t. m. v Gorici »Pri Treh Krohah«. Razpravljalo se je med drugim o uporabi novih beril in o poučevanju laščme. Tolmjsko učiteljsko društvo pa je imelo svoje letno občno zborovanje 7. t. m. v šolskem poslupju pri Sv. Luciji. — Na rojstni dan laškega kralja v preteklem mesecu so vprizorili v Gradiški navidezno bitko, pri kateri je sodelovalo pet oklopnih avtomobilov s strojnimi. Padali so ostrji streli in zadeti so bili podpolkovnik Campi, polkovnik Griljo in neko dekletje. Nastale so razne govornice in trditve, katerih oblastniki nečajo slišati, katere pa ljudstvo v Gradiški vzdržuje. — Po laških državnih uradih ne občujejo prav prijazno s Slovenci. Tako so v nekem fa-

kem uradu zapodili neko Slovenko iz Brd, ker ni znala laški, pa tudi niso pustili, da bi tolmačila za njo prijateljica, ki je prišla z njo, marveč je laški uradnik odgnal obe, rekoč, da naj pride prosilka zopet takrat, kadar bo znala laško. No, takih surovosti napram Slovencem se bodo gospodje Lahj že moralj odvaditi. — Zupanska zveza ni vseh laški oblasti, dasi zasleduje samo gospodarske zadeve slovenskih županstev, zato pa je je zabranila občni zbor. Zveza je storila proti temu takoj vse potrebne korake. — Cijanske za lege je sedaj polno na Gorjskem, posebno v gorjskem mestu in okolici nadlegujejo cigani ljudj in krajevoj, kar morejo. Ali se oblast ne bo zganila, da prežene to zalego? — V Sempolaju na Krasu je imenovan za gerenta Ivan Legiša. Dosedanji gerent Lupinc je ostavljen.

— Ljubezen do rodne grude. »Gorjska straža« piše: »Vs svojnji viharij, ki so porušili naše domove in hrame, niso mogli porušiti in uničiti ljubezni do teh domov in do zemlje, na kateri so ti slovenski domovi stali, ljubezni katero je vsak odnesel s sabo tudi v begunstvo in prinesel s sabo tudi domov. Kar je Bog zarjasil in vsadil vsakemu človeku v srce, tega mu tudi noben svetovni prevrat ne izruje iz srca, ker mu tega ne more izruti, ne da bi to srce mučil.« — Ljubezen do rodne grude žene Goričane domov čuvat slovensko zemljo in hraniti jo slovenskemu narodu.

— Preganjanja zaradi nepraznovanja italijanskega praznika. Ker se nadiučitelj deske ljudske šole v Drušću Izak Crnjak ni hotel pokoriti poveljju guvernerja Milla, da dan obletnice prihoda Italijanov v Dalmacijo praznuje, so ga začele italijanske oblasti preganjati. Suspendiran je od službe in te dni se je moral zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Zadru. Da se ogne gotovi težki kazni, je bil prisiljen pogegniti. Nekaj dni prebiva tukaj.

— Bugatio in Faidutti se vrmeta v Gorjco. Poročajo, da se vrmeta v kratkem v Gorjco dr. Bugatio in dr. Faidutti, prošt in bivši deželni glavlar. Slednji je od prerata dalje bival na Dunaju. Laški gorjski list »Voce« poroča, da je neki ugledni gorjski Lah govoril s Faiduttijem, ki mu je bridko potožil, češ, ali nistem jaz Lah, zakaj bi se torej ne smel vrniti v Gorjco? Objubil je baje, da bo pomagal dušiti sloški jrediteljzem na Gorjskem!

— V Voloskem okraju v Istri manjka sedaj 42 učiteljev. Lahj kruto preganjajo slovensko učiteljsvo v Istri.

— Postopanje z jugoslovenskimi vojnimi vjetniki v Italiji. Interniranci, ki se vračajo iz Italije, pripovedujejo strašne podrobnosti o postopanju italijanske soldateske z jugoslovenskimi vjetniki. 40.000 teh nesrečnežev je porazdeljenih v centurije po sto mož ter morajo izvrševati najtežja dela širom Italije. Postopa se z njimi slabše, nego je postopala nekdanja Avstrija s talci in interniranci v Thalerhofu. Ni dovolj, kar je danes ugotovljeno in kar je dokazal in priznal neki italijanski list, da se je od tistih 30.000 nesrečnežev, ki so se rešili z begom preko Albanije, rešilo z otoka Asinara samo 5000, ni dovolj to, da so nastala v okolici Verone cela nova pokopališča žrtev italijanskih barbarov, tudj jih italijanska vojaška oblast uničuje, zapira, preganja in izstraduje. Do sedaj naš narod ni vedel, kaj je z njegovimi brati, otroci, očeti. Danes moramo opozoriti najširšo našo javnost, da pretj našim vojnim vjetnikom naistrajšneja smrt izstradanja, da pomenj vsako obotavljanje smrti stotine naših bednih ljudi, da je sploh veliko vprašanje, koljiko teh nesrečnikov se bo vrnilo in koljiko jih bo sposobnih za delo in življenje. V nekaterih centurijah so živeli v največji zimi in snegu v taborih po cele mesece in to nekaj tisoč metrov nad morjem, za hrano so dobili pol hleba kruha in vodo. Na prehodu skozi Gardolo se je vstajala taka centurija v koncentracijskem taboru naših vojnih intenerancev. Naši interniranci so bili ravno povečerali in po deskah je ostalo nekaj mrvic polente in po posodah skorja skuhanne polente. Izstradanci so postrgali z noži deske in hlastno pojedli to mešanico drobtin in lesa. Zastonj je vsak apel na kulturo in humanjneto, zastonj vsak opomin na dolžnosti kulturnega sveta. Tudi danes velja stari pregovor: pomaga si sam in Bog ti bo pomagal. Medtem ko živi naš narod v razkošju, obilicij in verižništvu, poginja najboljši del našega naroda v zasedenih krajih, naša mladina propada v centurijah in koncentracijskih taborih — po mestih pa zabave, zabave, zabave... P.-P.-

Javni nameščenici in Beograd.

Delegat javnih nameščenecv iz Dalmacije, Hrvatske in Slovenije so došli v sredo, 3. t. m. dopoldne v Beograd in prošli za takojšnji sprejem pri min. predsedniku Davidoviću. Ta pa je sprejem odklonil, češ da ima preveč dela ter je napotil delegata na ministra za konstituanto, dr. Palečka. Delegacija je naznanila ministru dr. Palečku, da hoče vsakakor govoriti z min. predsednikom samim ker sicer odpo-

tuje... Nato je bila sprejeta popoldne pri Davidoviću, kjer pa je zvedela, da ni za predivno službene pragmatike in službenih prejemkov javnih nameščenecv se nič pripravljeno. Vse vesti glede tozadevnih priprav in sklepov po časopisih so bile torej gol bluff. Min. predsednik se je skliceval na finančne težkoče države in na neurojenost valute ter je poslal delegacije zopet k ministru dr. Palečku, da se z njim razgovarja. Delegati so nato podali celotnemu ministarstvu pismeno ultimatum, s katerim so zahtevali, naj vlada uveljavi izenačenjej plač in nekaterih drugih odnošajev drž. uslužbenecv za časno z naredbo ali kokoroli takoj in da uredba postane z a k o n vsaj 1. marcem 1920, dalje da se od 1. novembra t. l. dovoli draginjska doklada na vse prejemke od 30—120%, da se nastopi energično proti vojnim dobičkarjem in verižnikom, da se draginja živi in vseh potrebnih takoj zniža, da se vsem javnim nameščenecem dovoli draginjski doplatek za nabavo obleke in obutve in da se znižajo vezne cene po železnicah za 50%. V slučaju, da se do 5. decembra t. l. tem zahtevam ne bi ugodilo, odklanja delegacija javnih nameščenecv v Bosni, Dalmaciji, Hrvatski in Slavoniji ter Sloveiji vsako odgovornost za posledice in nastop javnih nameščenecv, ki stradajo. Za občo nesrečo pade odgovornost na poklicane faktorje. — Min. predsednik Davidovič je naslednjega dne osobno sprejel delegate, a zelo hladno in je povdarjal, da si uradnik »vendar lahko tudi še kie drugod kaj zasluži«, da se za uradnišvo stori vse kar je le mogoče ter da se tozadevno že ob 7. zvečer vrši seja ministrstva... Naslednjega dopoldne je minister dr. Paleček delegatom sporočil, da zahtevam delegacije ministrstvo v vsem obsegu ne more ugoditi. Na izjavo, da hoče delegacija s tem odgovorom odpovaliti, je objubil minister dr. Paleček, da se bo vršila torej še ena min. seja. Toda vršilo se je nato še 5 ministrijskih sej, predno se je končno sklenilo, kakor je zahtevala delegacija, zvišanje draginjske doklade za vse dosedanje prejemke od 30—120%. Delegacija je čakala na ta efekt torej celih 6 dni. Najbolj so se zavzemali za zahteve javnih nameščenecv ministri dr. Kramer, Anton Kristan in dr. Paleček. Glede upokoječev se uvede ista lestvica, kakor za aktivne javne nameščenice ter se ta uredba izvede kakih osem dni kasneje, torej okoli 15. t. m. Delegatje so dobili vtisk, da je današnja vlada še najbolj naklonjena javnim nameščenecem in da bo vsaka druga slabša za njih interese. Danes so jim srbski radikali dosledno nasproti in žal, niti med koruptivni uradniki te stranke ni za skupne koristi javnih nameščenecv onstran Drine, Save in Dunave nikakega razumevanja. Vendar se opaža, da se tudi med radikalnimi Srbi začena daniti. Doseženi uspeh je za javne nameščenice začasen. Službene pragmatike pa v Beogradu sami nikoli ne dovrše, če javni nameščenici sami ne izdelajo načrtov in statutov, ki jih v Beogradu sploh nimajo. Ministrstvo je sicer objavilo izgotoviti definitivno vse do 1. marca, a to je nemogoče, ako organizacije same ne začno nemudoma resno delati ter če ne predložijo svojih predlogov vsaj do 1. februarja 1920. Za par mesecev mora torej uradnišvo še potpeti, da se definitivno »eši vsaj notranja valuta. Ministrstvo sicer upa, da se to zgodi do konca januarja 1920. Naše dosedanje izkušnje z uradovanjem ministrstva pa nas delajo pesimistične. Zato si naj pomagajo javni nameščenici sami s svojim lastnim delom in s svojo resno discipliniranostjo. Fr. G.—r.

Sokolstvo.

Sokol I. opozarja bratsko članstvo na svoj zabavni večer, ki se vrši danes zvečer v dvoranj hotela Union. Začetek ob 7. uri, vstopnina 4 K. Pri sporedu sodelujejo pobratniji pevci »Zvonashi«, ki nam zapojejo šopek lepih domačih narodnih in umetnih pesmic. Priznanj po svojem preciznem prednašanju, zadovolje gotovo tudj danes občinstvo s svojim nastopom. Društveni orkester je pripravljen z lepimi, veselim, umetnimi komadi. Brezdvomno bo nudil obilo užitka. Vrsta bratov telovadecv nastopi s prostimi vajami, kakih 30 telovadecv pa v lepih skupinah. Njihovo izvajanje bo nudilo zadovoljnost njim, ki umevajo telovadbo in se zanimajo za njo. Poleg tega bo nudil večer še obilo drugih veseljih prizorov. Garderobo imamo v svoji režiji. Službo v njej opravlja osem zanesljivih oseb iz članstva. Občinstvo je v tem oziru lahko brez skrbi. Tedaj na svidenje, bratje in sestre! Prijeljete svoječ s seboj! — Zdravo! — Odhor.

— Jugoslovanski Sokolski koledar. V kratkem izjde Jugoslovanski Sokolski koledar, katerega izda Sokolski Savez SHS. V koledarju bode prjobjčena celotna statistika našega Sokolstva in članki nanašajoč se na celokupno Sokolstvo. Pozivljamo bratska društva, da že sedaj zbirajo naročnike ter javijo številu Sokolskemu Savezu SHS. v Ljubljani. Koledar stane K 5. — Starešinstvo Sokolskega Saveza SHS.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. decembra.

— Kdo je denuncijant? Dne 21. oktobra t. l. se je vršila pri deželnem kot vsklicnem sodišču v Ljubljani razprava v zadevi Hermana Tomca, hotelirja na Bledu, ki ga je tožil dr. Janko Benedik, zdravnik na Bledu, radi prestopka zoper varnost časti. Tomc je namreč meseca februarja t. l. na nekem shodu v »Blejskem domu« napravil med govorom drja. Benedika medklic: »Ali imajo

denuncijantje tudi tukaj besedo? Dr. Benedik pa ga je zavrnil: »Vi ste denuncijant«, vsled česar je vložil Tomc zoper dr. Benedika tožbo. Ko je dr. Benedik za to izvedel, vložil je tudi od svoje strani tožbo. Tomc e pri prvi razpravi, ki se je vršila na Benedikovo tožbo, priznal inkriminirane besede in izjavil, da vstraja pri njih in da jih je namenoma adresiral na osebo dr. Benedika. Nastopil je dokaz resnice, da je obtožitelj osebno interveniral pri orožništvu in okrajnem glavarstvu v Radovljici, naj se Tomc preganja, ker je srbofil. Dalje je trdil Tomc na javni razpravi pred prvimi sodnikom, da je obtožitelj navajal tudi druge, da pričajo proti Tomcu, tako n. pr. posestnika Jožefa Berca iz Zelenice pri Bledu. Dr. Benedikov zastopnik je stavil tudi ta stavek pod obtožbo, čeprav je Tomc še prej pojasnil, da pod besedo »navajati« ni mislil drugega kakor »navajati imena prič« (anführen). Sodnik je dopustil dokaz resnice, vsled česar je bilo zaslišanih več prič, izmed katerih je glavna, orožniški stražmojster Fran Rakovšček, pod prisego povedal, da je prišel v drugi polovici leta 1914. dr. Benedik k njemu na orožniško postajo ter naznanil, da se v gostilni pri Tomcu sčeva proti državi in navedel osebe, ki bi vedele o tem natančneje povedati. Rakovšček je bil par dni nato pri glavarstvu v Radovljici, kjer je glavarju Fr. Župniku povedal, na vprašanje: »Kaj je novega na Bledu?«, kar mu je dr. Benedik naznanil, da na Benedik ni hotel podpisati zapisnika, vsled česar ga tudi ni sestavil. Glavar mu je pri tej priliki povedal, da je bil dr. Benedik tudi pri njem in da je naznanil isto stvar glede Tomčeve gostilne. Zaslišan je bil tudi vladni svetnik Župnek, ki se pa ne spominja več na zadevo. Sodnik je na podlagi izpovedi prič smatral kot dokazano, da je dr. Benedik naznanil (= ovadil) Tomca, da je sčeval proti državi. Izhajajoč s stališča, da je oni, ki je napravil kako ovadbo iz političnih motivov, denuncijant je Tomc doprinesel dokaz resnice in bil vsled tega oproščen. Istega mnenja je bilo tudi vsklicno sodišče v Ljubljani, kije zavrnilo Benedikov vsklic. Značilno za dr. Benedika, ki je v pokojen polkovni zdravnik, je dejstvo, da je leta 1910 navedel za svojo osebo kot občevalni jezik nemški, takoj po prevratu pa se je prijavil kot politični preganjanec. Se bolj karakteristično pa je dejstvo, da je ta dr. Benedik, ki je sodno uglavljen kot denuncijant, še vedno ne samo član SLS, marveč da igra še vedno prvo vlogo pri tej stranki na Gorenjskem. Mož, ki je med vojno ovaal svoje rojake radi srbofilstva, stoji še vedno na čelu klerikalne organizacije na Gorenjskem, kako je to mogoče? Ail more stranka, ki še da kaj na poštenje, trpeti, da se nahaja v njenih prvih vrstah tak šušteršičev, ki nosi na čelu sodno utišen pečat podlega ovaduha?

— Zanimiva politična razprava. Pred ljubljanskim okrajnim sodiščem v sobi št. 28 je bila večeraj dopoldne zanimiva razprava zaradi prestopka zoper varnost časti. Komunist Nino Furlan toži socialnega demokrata in občinskega svetovalca Kocmurja, ker mu je slednji meseca julija na neki strankarski konferenci očital, da je »tat, goljuf in da je nemško - avstrijsko socialnodemokracijo ogoljufal za 50.000 K.« Razprava je bila preložena v svrhu zaslišanja 27 prič.

— Pravosodne zadeve. Po § 104. srbskega kriminalnega zakona recipovanega s kraljevim ukazom z dne 25. februarja 1919, št. 2092, za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev — se kaznuje žaljenje uradnikov v izvrševanju njihovega službenega posla z zavtorom, to je glasom čl. 6 naredbе ministrstva za pravosodje z dne 27. maja 1919, št. 8000. — s stroгим zaporom — od meseca dni do dveh let. Po § 261 kaz. zakona z dne 27. maja 1852, št. 117 drž. zak., ki je ostal glasom naredbе poverjenstva za pravosodje z dne 31. oktobra 1918 pri nas v veljavi, pa se sme spremeniti v denarno kazen izključno le zapor prve stopnje, ne pa tudi strogi zapor. Iz navedenega torej sledi, da se mora z ozirom na določbe pri nas recipovanega srbskega kazenskega zakona kaznovati vsako žaljenje uradne osebe tekom njenega službovanja na vsak način — z zapornostjo kaznijo. Če se pa uvažuje, da se zelo pogosto dogajajo žalitve uradnikov vsled razburjenosti nad kakim njihovim neprevidnim, oziroma celo pomanjkljivim uradovanjem, tedaj se mora pač priiti do zaključka, da v vsakem slučaju za žalitve uradnika pri uradovanju — zaporna kazen pač še ni umestna. V § 104. citovanega srbskega kaz. zakona je splošno dopuščena oprostitev v

slučaju protizakonitega uradovanja v strani uradnika je pač le mogoče smatrati kot delna odpomoč, ker bo v večini slučajev ostala žalitev, dasj provokovana po pomanjkljivem uradovanju — vsled svoje oblike, oziroma učinka še vedno kaznjiva. V tem pogledu je bila torej primernejša določba poprej v veljavi stoječega § 312 kaz. zakona, ki ni izključil, da se je v uvaževanja vrednih primerih za tako žalitev le prisodila denarna kazen, v katero se je lahko spremenil v citovani določbi dopusten zapor prve stopnje. Z ozirom na te tehtne razloge in baš, ker iskreno želimo, da se v slovo, demokratično srbstvo pri nas doobra udomači, je predlog upravičen, da se gotovo ne na srbskem pravnem polju zrasla rastlina omladi, tj. okulira z modernejšo, demokratično cepiko.

— Boj proti draginji. Po naročilu predsednika deželne vlade konstituiralo se je večeraj 56 komisij. Komisije so tvorili po dva državna uradnika ali pa uradnika mestnega magistrata kot komisarija in po en policijski organ. Nekaterim komisijam je bil dodan tudi še poseben izvedenec. Komisije so imele nalogo pregledati vse trgovine z živili, z živlenskimi in gospodarskimi potrebščinami, kakor n. pr. železninske, steklarske, trgovine s pohištvo, kolonijalnimi blagom itd. Razen tega so se pregledale tudi izvozne in uvodne družbe. Delokrog komisij se je raztezal po celji Ljubljani, Šiški, Mostah in po Viču. Vse komisije še niso podale svojih rezultatov; dosedaj pa se je dognalo, da cene deloma niso bile razvidne v 52 slučajih. Tako blago se je dalo začasno pod zapor. 16 trgovin je bilo tako nepravilno vodenih, da so se postavile celo pod zapore. V 25 slučajih so komisije ugotovile verženje, navijanje in pretiravanje cen. Tudi te trgovine so pod zapore. Razume se samo posebi, da bodo morali lastniki položiti za posamezne prestopke še posebej račun.

— Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v Ljubljani ima med demobilizacijskim blagom naprodaj zlasti sledeče: Nekaj pločevin, in kotnega železa, večjo množino voz in tudi samo železja razbitih voz, veliko množino 2 mm žice, starih rabljenih železnih obročev, starih pil in nekaj jermenic. Večina tega blaga je spravljena v saperskem skladišču na Friškovicu v Ljubljani, le železni obroči so v škofjelškem skladišču. V Zalogu je med stare bodečo žico tudi nekaj take, ki je uporabna za ograjo. V Jugoslovanski mlarni v Sp. Šiški je večja množina trga spjirita in še precej praznih zabojev. V Škofji Loki in v Zalogu so še velike množine starega železa, ki se odda veleindustrijam v ta namen, da je prelije. Kdor reflektira na tako železo, naj si je hitro ogleda in, če najde kaj primernega, takoj prosj zanje. Ogled saperskega skladišča in Jugoslov. mlarne je dovoljen samo proti vstopnici, ki se dobi v pisarni Gospodarske komisije, Sodna ul. 1, pritičje.

— Poziv. Abiturijenti učiteljske in absolventi počitniškega tečaja ali pa učitelji - begunci, ki še nimajo učiteljskih služb, naj se nemudoma zgledajo na višjem šolskem svetu v Ljubljani.

— Ljubljanska akademska omladina bo manifestirala v nedeljo, dne 14. t. m. ob pol 11. dopoldne v Narodnem domu za naše ogrožene kraje in protestirala proti okupaciji jugoslovanskega ozemlja ob Jadranu. Vsi akademiki naj se zborovana točno udeležijo! Reprezentativni odbor.

— Promocija. Na 22. pr. m. je bil sin vodje davčnega urada v Celju g. Rafael Dolinšek na češki univerzi v Pragi promoviran za doktorja vsega zdravilstva. On je brat pogrešanega rezervnega poročnika in bivšega profesorja na slovenski gimnaziji v Gorici dr. Edvarda Dolinška.

Krivičen napad. Prejel smo in objavljamo: Naravnost ganljivo je, kako dr. M. v št. 230 »Slov. Naroda« z dne 3. oktobra t. l. poje slavospev sebi in svojim zmožnostim na račun svojih tržaških stanovskih tovarišev. Slavospev je sicer lepa reč, samo da se ne sme preveč kregati z resnico. Gospod dr. M. nam bo napravil izredno uslugo, če imenoma navede vse one svoje stanovske tovariše iz Trsta, ki so se »bali kazati kot Slovence« in nam tudi pojasni, kdaj in kje se je ta greh zgodil. — V drugo smo radovedni, kje si je dr. M. pridobil vse one sposobnosti, da je prihajal v celi Jugoslaviji »kot edini sposobni strokovnjak« za vodstvo čekovnega urada v poštev. — V tretje vprašamo g. dr. M., zakaj v svojem perilu glede afere, s katero nismo niti v najmanjši zvezi, »napada in blatj« svoje tržaške stanovske tovariše. — Konečno so dve vprašanji: Kak greh vidi g. dr. M. v tem, da so sporazumno z »Narodnim Svetom« v Trstu ostali na svojih mestih »vsi njegovi slovenski stanovski tovariši« in ali mu ni znano, da so Italijani pozneje prekljali njegov ustmeno izvršen odpušt iz službe. — Prosimo uljudno g. dr. M. za odgovor na stavljena vprašanja. — Tržaški slovenski stanovski tovariši.

— Cenzura za tuzemstvo in v nevojnem ozemlju je odpravljena.

— Prepoved razpošiljanja lista »Havadis«. Kraljevo ministrstvo za pošto in brzojav je prepovedalo razpošiljanje v Solunu v turškem jeziku izhajajočega lista »Havadis« v kraljevini SHS, ki piše proti našim koristim.

— Razpisi natečajev. Razpisana so sledeča službena mesta: I. Poštarska mesta. Ljubljana 7. /3/, Pesnica (II/2). II. Odpravniška mesta: Makole (III/2), Sv. Križ pri Litiji (III/2), Koprivnica (III/3), Sv. Bolfenk pri Središču (III/3), Sv. Lovrenc na Dravskem polju (III/3), Bela cerkev (III/4), Brezje (III/4), Horjul (III/4), Jurklošter (III/4), Podbrezje (III/4), Smednik (III/4). Rok za natečaj: 14 dni.

— Nekdanil hotel Stadt Wien v Celju je kupila slovenska družba s pomočjo celjske Ljudske posojilnice za 1.250.000 K. Hišo, v koji je kavarna Merkur v Celju, je kupila Ljubljanska kreditna banka.

— Gemeinnützige Bau und Wohnungsgenossenschaft in Cilli, stavbinska zadruga, namenjena uradništvu je pri zadnjem občnem zboru, ki se je sklical na poziv predsednika likvidacijske komisije dr. Kukovca prešla v popolno slovenske roke, načelnik zadruge je g. prof. Fr. Mravljak.

— Malomarnost ali zaspanost. Eno celo leto je že poteklo od preobrata, in v Celju imamo še vedno »Sparkasse der Stadtgemeinde Cilli«, in eno leto po preobratu je na kolkovanem denarju ovekovljen ta zavod s svojo nemško štampiljo v glasen posmeh naši popustljivosti in lenobi. Pozivamo mestni zastop, naj vendar že uredi vprašanje zavoda, na kojem ima vendar absoluten interes.

+ 100 milijonov kron vlog je s 1. decembrom dosegla Mestna hranilnica ljubljanska.

— Služba božja v slovenskem jeziku se bo vršila danes (v nedeljo) ob treh popoldne v evangelijski cerkvi na Marije Terezije cesti. Vstop prost.

— Na državni višji realki v Ljubljani se prične v ponedeljek 15. decembra t. l. zopet redni šolski pouk ob 8. uri zjutraj. — Ravateljstvo.

— Oddelek za vidiranje potnih listov pri komandi Dravske divizije se preseli dne 16. t. m. iz Kazine v šentpetrsko vojašnico. Tudi cenzura časopisov se nahaja od 15. t. m. v šentpetrski vojašnici.

— Obrtno nadzorništvu se je preselilo iz Pred Škofije 3 v Virantovo hišo, vhod v Zvezdarski ulici.

— Porotne razprave. V 4. porotnem zasedanju bodo pred deželnim sodiščem v Ljubljani sledeče porotne razprave: v ponedeljek dne 15. decembra 1919: proti Mariji Zidanovi zaradi hudodelstva tatvine in proti Hlidi Lorberjevi zaradi hudodelstva tatvine; v torek: dne 16. decembra 1919: proti Ignaciju Kukovici zaradi hudodelstva uboja in težke telesne poškodbe; v sredo dne 17. decembra 1919: proti Antonu Majcenu in dvema tovarišema zaradi hudodelstva tatvine; v četrtek dne 18. decembra 1919: proti Mojzesu Tokatlju in enemu tovarišu zaradi hudodelstva tatvine, proti Milanu Babiču zaradi hudodelstva tatvine in proti Konradu Pavliju zaradi hudodelstva tatvine; v petek dne 19. decembra 1919: proti Rafaelu Fabjanu zaradi hudodelstva roparskega uboja; v soboto dne 20. decembra 1919: proti Jožefu Rotariju in dvema tovarišema zaradi hudodelstva tatvine in proti Petru Terazzi in aniju in trem tovarišem zaradi hudodelstva tatvine; v ponedeljek dne 22. decembra 1919: proti Vinku Dobrinu in dvema tovarišema zaradi hudodelstva goljufije in proti Antonu Staretu zaradi hudodelstva tatvine; in v torek dne 23. decembra 1919: proti Lovrencu Radoviču zaradi hudodelstva goljufije in prestopka tatvine in pa dve zadevi zaradi pregreška zoper varnost časti po tiskovnicah.

— Iz policijske kronike. Kako je Ambrožek policajja nabrisal. Od nekd iz zelene Štajerske jo je primahal Ambrožek v Ljubljano in se takoj napotil kot državljan, ki se zaveda svojih pravic, na policijo, kjer je odkritosrečno povedal, da nima kam položiti trudne glave. Prijazni in postrežljivi policijski uradnik mu je dal radevolle na razpolago celico. Vsako noč se je Ambrožek lepo naspal in zjutraj, zavedajoč se tudi svojih dolžnosti, ogledal na policijskem ravateljstvu za delom. Ker je bil priden in brhiten fantiček, je pomival posodo, tako da je bil slavni policiji, ki ima po večini posla le s pokvarjenimi elementi, v veliko veselje. Le iz prijateljske naklonjenosti ga je časih spremiljal stražnik zvečer v hotel, kjer je imel Ambrožek prenočišče. Toda naenkrat si je zaželel Ambrožek izpremembe, pač — ne policajja, ampak njegove ure in napotil se je s hvalečno mislijo v sruče dalje v širni svet. — Maček v Zaklju. K Ivanu Polaju v Študentovski ulici št. 9 je prišel zidar Josip Vrhunc in mu prinesel vrečo. »Kupil sem novo obleko za 600 K, da mi manjka 150 K.« In Polaj mu je dal 150 K. Toda radevolnost ni dobra, Polaj pogleda v vre-

čo in najde v njej par raztrganih spodnjih hlač. — Boj med »Slovenecem« in »Naprejem«. France Marinek kolportira »Naprej«. Knez Anton pa »Slovenca«. Najbrže vsled različnega političnega naziranja sta si prišla v Stritarjevi ulici navzkriž in v lase. V ta strankarski boj pa se je naenkrat vmešalo oko postave. No, in potem? Kdo bi se ustavljal prijaznemu vabilu!

— Umrl je dne 11. decembra v Mariboru zadet od kapi gospod major Drago Pož star 41 let. Pokojnik je bil blaga, dobra in poštena duša priljubljen pri vojaštvu in meščanstvu in je bil med prvimi, ki so se zgledali po razsulu v narodno vojsko ter si postavil v Mariboru prvo slovensko topništvo, ki se je borilo pod njegovim poveljstvom na vseh naših frontah. Bil je tih, a dober in prepričan Slovenec, ki je ljubil svojo ožjo domovino nad vse. Dasj na srcu težko bolan in kljub zdravniški prepovedi se je vdeležil naših pohodov za osvobojenje Koroške in žel tu neprikrite hvale svojih artiljerijskih zmožnosti od nizkega in visokega. Pokojnik je deloval tudi na znanstvenem polju in se veliko pečal z raziskavanjem podzemskih jam; iznašel je pri tem hrošče, ki jih je imenoval po sebi z »pož« in dohval za svoja raziskavanja laskave pohvale tujzemskih strokovnjakov. Želja njegova je bila, koristiti v svoji lastnosti kot artilerist svoji novo osvobojeni združeni domovini, kar ga je tudi zadrževalo, da ni šel kljub svoji težki boleznj v pokol, a pri čemur ga je žal prehitela neizprosna, a lahka smrt na domači zemlji priljubljene mu Marjboru, ki bi ga bil sicer tako težko zapustil. Bodj mu lahka zemlja in ohranjen mu bode v vseh krogih brez razlike stanu gotovo trajen spomin, kar naj bode starj njegovj mamici in ostalim sorodnikom v delno uteho.

— V Pizenski restavraciji v Gradišču, zraven nunske cerkve, zopet vsak dan koncert.

K manifestacijskemu shodu visokoslovskega dijaštva, ki se bo vršil v nedeljo, bi ne bilo morda odveč par besed. Kakor bi moral biti na eni strani shod praznik in proslava stoletnega truda in trpljenja, ki nam je prineslo narodno odrešenje in možnost čelega civilizatornega in kulturnega praznika, ki bo imel svoje središče v vseučilišču — tako je in mora biti, na drugi strani samo žalna manifestacija in najodločnejši protest, proti temu, da je del morda odtrgan od celote, stisnjen pod tučevstvo in vržen iz nekdanjega hlapčevstva v suženstvo, kakor ga pozna samo kulturno dvajseto stoletje. Težko je telesno suženstvo, a neznosno duševno! Vendar ne sme ostati pri protestu. Protest je predvsem beseda na tajno in pričakovanje pomoči od nje. Koliko nam je to do sedaj zaleglo — vidimo zalibog! Dijaštvo mora biti prevzeto neomalnega prepričanja in neopogljive volje, da bo in mora priti pod okrilje matere domovine zadnja koča in zadnja ped zemlje, na kateri prebiva naš narod. To mora smatrati dijaštvo za svojo prvo in najvišjo nalogo in jo udeležiti navzlic vsem in vsemu! V tem znamenju pozdravljeni borci za narodno svobodo. — P. P.

— Pozor! Cenjenemu občinstvu v Celju, Mariboru in Ptuj. Podružnica »Slovenske Naroda v Celju: tvrdka Goričar in Leskovšek; v Mariboru: I. Sušnik, Graska ul. 22; v Ptuj: Mojslav Galzer, Glavni trg, prevzemajo za nas inserate in naročnino »Slov. Naroda«. — Uprava »Slov. Naroda v Ljubljani.

Kultura.

— Koncert orkestralnega društva »Glasbene Matic« pod vodstvom prof. Jeraja je uspel kot prvi nastop godalnega orkestra prav dobro. Prof. Jeraja usposoblja že njegova velikoletna lastna orkestrska praksa kot učitelja - specialista za godalni ensemble, potrdil se je pošteno in napravil z daljšim študiranjem z glasbeniki, katerih večina ni še igrala v orkestru, več kakor smo pričakovali. Originalna literatura za godalni orkester ni velika in radi tega izbira programa omejena z malimi izjemami na starejša klasična dela. Pri enolčnosti godal je pri daljšem programu občutek neke monotoniosti skoro netzogiben in tem važnejše, da se temu izogne s tem skrbnejšo dinamiko in kar možno gradacijo v prednašanju, kar se je g. Jeraju tudi posrečilo. Kompozitirčno najtehtnejša in najlepša skladba sporeda je Milla Dvořakova serenda, žal je nismo slišali v celoti. — Kot solist je nastopil prof. V. Kopta s koncertom za oboo in tremi manjšimi skladbami. Znan nam je že kot odlični član gledališkega orkestra. Pokazal nam je kot virtuoza na svojem instrumentu možnost velike izrazitosti istega, katero se da doseči le obsežnim tehničnem znanjem. Škoda bi bilo, ako bi tako izvrstna moč na »Glasb. Mat.« ostala brez učencev, morda se pa le posveti več gojencev študiju pihal in porabi priliko že glede na to, da je pomanjka-

nje takih instrumentalistov za operne in večje orkestre ravno pri nas največje in smejo zato računati tudi z dobro materielno stranjo. — Godalni orkester »Glasbene Matic« postane lahko — zmožnost je dokazal — brez drugega temelj za slov. Filharmonijo in bi nam »Glasbena Matica« izpolnila že dolgo gojeno željo po simfoničnih koncertih, v kar bi se naj orkester spopolnil z gledališčinim. Morda poskusi z vpeljavo in ponudbo abonementov, ali bi se serija sinf. koncertov rentirala, kar bilo pri renomeju »Glasbene Matic« pričakovati, tudi če ne pripišemo dobro udeležbo društva pri zadnjem koncertu samemu navdušenju in potrebi po orkestralni glasbi. Za dirigenta tudi ne bo v zadregi, ko ima konservatorij med svojimi drugimi učiteljskimi močmi tudi kapelnika g. Brezovška.

— Sprememba repertoira v dram. Ker nam ni bilo mogoče dobiti za soboto godbe, odpade predstava »Pepelka« in se bodo vprizorili Cankarjevi »Hlapci«. Abonement istj (A). — V nedeljo popoldan svira pri popoldanski predstavi »Pepelke« opernj orkester.

Narodno gospodarstvo.

— ng Orijski vlak. LDU Budimpešta, 8. decembra. (DKU) Kakor poroča »Az Este«, je čeho - slovaško železniško ministrstvo v pismu, naslovljenem na ogrsko trgovsko ministrstvo, predlagalo, da se uvede orijski vlak iz Beograda preko Budimpešte, Bratislava, ognivši se Dunaja, preko Breclave, Brna, Prage, Plznja, Heba v Pariz.

— ng Rudnik v Pečuhu. LDU Beograd, 8. decembra. »Beogradski Dnevnik« poroča, da glede rudnikov v Pečuhu se ni padla definitivna odločitev in da vladni krogi upajo, da bo rešitev tega vprašanja izvršena v našo korist.

— ng Cene srebra na Angleškem. Na Angleškem se prodaja ena unca srebra za 5 šilingov in 6¼ pencev, kar je mnogo več nego cena srebrnega kovanege denarja. Zato je nastala velika špekulacija s srebrnim novcem, ki ga pretaplajo in potem kot srebro prodajajo. Pa tudi francoski in švicarski srebrni novci se donaja v to svrhu na Angleško.

— Amerika in Nemčija. »Chicago Tribune« javlja: Ameriška vlada je vprašala merodajna industrijska podjetja, ali bi bilo železi, da vstopijo Zedinjene države v trgovske stike z Nemčijo. Vse tvrdke so odgovorile, da bi bilo to v obojestranskih interesu.

Gospodarske vesti.

— Poverjeništvu za kmetijstvo se je preselilo v novi trakt Marjanišča na Poljanski cesti (postaja električne cestne železnice: Ambrožev trg). Ravnotam uraduje odslej tudi višja komisija za agrarske operacije, krajni komisar za agrarske operacije in deželni veterinarski urad.

— Trboveljska premogokopna družba bo za preteklo poslovno leto razdeljevala dividendo v znesku po 12 kron.

— Delegacija proizvajalcev čiljskega solitra za Jugoslavijo je ustanovljena. Poddelegat (za Slovenijo) je dipl. agr. A. Jamnik v Ljubljani, Miklošičeva ul. 8. Čuti je, da bomo kmalu preskrbljeni s čiljskim solitrom, tem najvažnejšim dušičnatim gnojilom, katerega je naše kmetijstvo med dolgotrajno vojno tako silno pogrešalo. Naša polja, travniki in vinogradi so popolnoma izčrpani in obubožani. Odtod slabe letine. Hlevskega gnoja povsod primanjkuje, zato bo našim kmetovalcem čiljski soliter kaj dobro došel in to še posebno kot zanesljivo koristno umetno gnojilo, katerega rabiti so kmetovalci že od preje dobro vajeni.

Nova dunajska banka. Pod firmo Gartenberg & Co. se je na Dunaju (I. Neutorgasse 13) ustanovilo novo bančno in komisijsko podjetje. Javni družabniki so: Pavel Brill, doslej prokurist banke Pichler & Schück; David Gartenberg, veleindustrijalec; Rihard Kronstein, doslej prokurist banke Friedenstein & Co.; in David Lessing, doslej ravatelj Allgemeinen Depositenbank, podružnica Stanislavov. Prokurist z istimj pravicami kakor javni družabniki bo gospod Pavel Weinfeld, doslej prokurist banke Pichler & Schück.

Društvene vesti in prireditve.

— Seja akcijskega odbora narodnostanovskih društev se vrši v ponedeljek dne 15. decembra t. l. ob 6. uri zvečer v prostorih ZJZ. v Narodnem domu. Važno in nujno. Predsednik.

— »Skerliče«, jugoslovansko akademsko društvo Ra-de-na u Pragu, izabralo je na glavnoj godišnjaj skupščini 24. novembra sledečo upravu: Predsednik: Branko Čubrilovič, cand. med.; I. podpredsednik: Bogoljub Konstantinovič, cand. med.; II. podpredsednik: Jozo Britvič, cand. med.; tajnik: Branko Juzbašič, stud. med.; blaginjak: Milan Stupar, stud. agron.; knjižničar: Pavlo Grabašič, stud. med.; kustos: Hamdija Nikšič, stud. chem.; I. odbornik: Klara Dajčeva, cand. med.; II. odbornik: Vuk Jovanovič, cand. med. Adre-

sa: Jugoslov. akad. društvo Ra-de-na »Skerlić, Praha II., Soukenjcká ulica 15/I. Na Miklavževem večeru ljubljanskega Sokola dne 5. decembra sta zaostali se dve darili na ime: A. P. in H. P. Darovalec, ki želi prejeti darilo nazaj, naj se zglasti pri bratu L. Franketu v »Narodni tiskarni«.

Najnovejša poročila.

DAN SLAVE NAŠEGA KRALJA. LDU Beograd, 12. decembra. Po sklepu ministrskega sveta se bo to leto praznik apostola Andreja, dan Slave Njegovega Veličanstva kralja, v Beogradu obhajal tako: Ob pol 9. bo v sabski cerkvi svečana arhiepiskopska služba, katere se bodo udeležili člani kraljeve vlade, višji uradniki in častniški zbor. Ta dan na dvoru ne bo službenih sprejemov, temveč bo samo vpisovanje v knjigo pri dvornem maršalu.

MEDNARODNI DOGOVORI. LDU Beograd, 12. decembra. Pri predsedništvu ministrskega sveta se je ustanovil oddelček za izvršitev mednarodnih dogovorov. V njegovo področje spadajo, da se bo brigal za izvršitev vseh obvez in pravic, ki izhajajo iz mednarodnih dogovorov.

POMOČ D' ANNUNZIJU. LDU Bakar, 12. decembra. V reško luko sta prispeli zopet dve italijanski torpedovki. To je najbolje znamenje, koliko se more verovati službenim italijanskim izjavam, da Italija njima zveze z d' Annunzijem. Ako se službeno Italiji očita, da podpira »junaka pesnika«, je ogorčena, njene ladje pa nemočno prihajajo na Reko.

D' ANNUNZIO HOČE NADALJEVATI OSVOJANJA. Bakar, 12. decembra. Predvčerajšnjim zvečer sta se vrnila d' Annunzija odposlanca Rizzo in Giuratti iz Rima, kjer sta se dogovarjala z italijansko vlado. Sročili kasno na večer je bil sklican sestanek Consiglio Nazionale, katerega se je udeležil tudi d' Annunzio. Govorilo se je na tem sestanku o nadaljnjih korakih, ki jih namerava storiti d' Annunzio.

NA SUŠASKEM MOSTU. LDU Bakar, 12. decembra. Na sušaskem mostu so Italijani zopet napeli boveče žice in prehod zaprli s takozvanimi šnaskimi jahači. Prebivalstvo, ki je videlo te priprave že tolikokrat, se jim roga.

MEJA PROTI MADŽARSKI. LDU Beograd, 12. decembra. »Epo-ha« poročila: Včeraj smo prejeli obvestilo presbiterja, da je vrhovni svet sklenil, da bo meja Madžarske sedanja administrativna meja črta madžarske države ter Hrvatske in Slavonije. Ta informacija je zbudila vzmernost v vsej državi, ker se smatra, da se ta meja nanaša tudi na Bačko in Baranjo. Informiral smo se na merodajnem mestu ter smo izvedeli: Tu je govor samo o enem delu južne meje proti Madžarski od Gyekenysa v smeri proti Barcu. Tu bi Madžarski pripadla neka mesta, ki so vedno bila naša in ki so nekdanj stala na desnem dravskem bregu, sedaj pa so na levem. Z odločbo vrhovnega sveta, da bodj nova meja na tem oddelku nekdanja administrativna črta madžarske države ter Hrvatske in Slavonije, ostanje mesta, glede katerih je s prvotno rešitvijo postala njihova pri-

padnost dvomljiva, naša. Vprašanje meje proti Madžarski v Bački in Baraniji se rešuje neodvisno od tega ter je pričakovati povoljne rešitve.

AMERIŠKA POSOJILA ZAVEZNIKOM.

LDU London, 11. decembra. (Dun. kor. ur.) »Daily Chronicle« javlja iz New Yorka: Vlada Zedinjenih držav je sklenila, dovoliti zaveznikom odgoditev plačevanja troletnih obresti za dve milijardi funtov sterlingov, ki so jih Zedinjene države posodile za vojno.

KAZENSKO POSTOPANJE PROTI KOBURZANU IN RADOSLAVOVU.

LDU Berlin, 12. decembra. (Dun. kor. ur.) »Lokalanzeiger« javlja iz Haaga: Ameriški časopisje priobčuje vest »Associated Press«, po kateri je izjavil bolgarski ministriški predsednik Stambulinski, da bo takoj predlagal izročitev in obsodbo kralja Ferdinanda in sodno postopanje proti Radoslavovu.

SOVJETSKI MIROVNI PRIFLOG.

LDU Kodaň, 12. decembra. (Dun. kor. ur.) Odposlanec ruske sovjetske vlade je izjavil tukajšnjemu poročevalcu Reuterjevega urada: Izročili smo zastopnikom zaveznikih sil v Kodaňu in v drugih kraihh prepis »resolucije« pismom, ki jim naznanja, naj se ta resolucija smatra kot mirovni predlog. Poročevalcem sem pričeti pogajanja glede kraja in časa predlagane konferenca. Resolucija, ki jo je dne 5. decembra soglasno sprejel sedmi vserski sovjetski kongres in ki je podpisana po predsedniku kongresa Balninu, veli med drugim: Kongres potrjuje neizpremenjeno voljo po miru in predlaga še enkrat ententnim silam, naj se takoj prične mirovna pogajanja. Kongres poblašča izvrševalni odbor, sovjetskega ljudskega komisarja in ljudski komisarijat za zunanje posle, naj sistematično nadaljujejo to mirovno politiko in naj odredijo vse potrebno za izvajanje te politike.

LDU Kodaň, 12. decembra. (DKU) Poročila glede mirovne ponudbe sovjetske vlade, ki jih je Litvinov poslal odposlanecem Francije, Italije, Velike Britanije in Zedinjenih držav, so mu bila vrnjena. Odposlanci opozarjajo na to, da je Litvinov prekoračil svoj mandat, ker je kodaňska konferenca namenjena edinole vprašanju izmene vojnih vjetnikov in povratka državljanov v domovino.

GLASILO AVSTRIJSKIH DELAVSKIH SVETOV.

LDU Dunaj, 12. decembra. (ČTU) Socialno - demokratski delavski sveti bodo o delovanju delavskih svetov izdajali tednik.

MONARHISTI V NOČNIH LOKALIH V AVSTRIJI.

LDU Dunaj, 12. decembra. (ČTU) »Arbeiter Zeitung« ostro nastopa proti monarhistični propagandi, ki se vrši zlasti v nočnih lokalih.

NA DUNAJU SE BOJE MEŠČANSKE BRAMBE.

LDU Dunaj, 12. decembra. (ČTU) Pri včerajšnji socialno - demokratski skupščini v Arbeiterheimu je dr. Oton Bauer svaril pred ustanovitvijo meščanske brambe, češ, da bi to pomenilo državljansko vojno.

MADŽARSKA PROTI ČESKI.

LDU Praha, 12. decembra. (ČTU) Včerajšnje seje kluba narodno - socialnih poslancev sta se udeležila minister Klofač in general Pelle. Zadnji je opozarjal na vojaški položaj v sosednih državah in na nevarnost, ki preti čehoslovaški republikli od Madžarske. Čehoslovaška republika mora imeti močno armado, da lahko odbije, vsaj v najbližjem času, nenaden sovražen napad. Minister Klofač je izvajanja generala Pelleja izpopolnjeval in je izjavil, da je za varnost republike odgovoren ves narod.

ROMUNIJA IN MIROVNA POGODBA.

LDU Beograd, 12. decembra. »Epo-ha« javlja iz Bukarešte, da bo romunska zbornica samo ratificirala mirovno pogodbo in sklenila novo volilni zakon, potem pa se bo razpustila. V tem oziru se je dosegel s strankami popoln sporazum.

Aprovizacija.

+ Ljubljanski prodajalci sladkorja se vabijo, da se zglaste v sladkorni centrali radi nakazila sladkorja, in sicer: iz I. in II. okraja 15. decembra, iz III. do V. okraja 16. decembra, iz VI. in VII. okraja 17. decembra, iz VIII. do X. okraja 18. decembra, vsakokrat od 9. do 11. ure. Trgovci morajo pred prejemom sladkorja plačati sladkor v Jadranski banki. — V nadrobni prodaji stane sladkor, ki se bode prodal na nove sladkorne izkaznice, 12 K 40 vinarjem.

+ Vsi prodajalci sladkorja se vabijo, da se radi nakazila moka, ki se bode prodajala na sladkorne izkaznice, zglaste nemudoma na magistratu, Galetova hiša, prtiličje. Kdor bi ne hotel prodajati moka, naj to takoj naznani, da se odda moka drugemu trgovcu.

+ Obrtniška sol. Obrtniki in zavodi, ki rabijo sol, naj se takoj zglaste na magistratu, Galetova hiša, prtiličje, ker pozneje magistrat soli za obrtnike najbrže ne bode več delil.

+ Zdrob za otroke do tretlega leta dobe stranke na zelene izkaznice in sicer štev. 1 do 400 dne 16. decembra, št. 401 do 800 dne 17., št. 801 do 1200 dne 18., št. 1201 do 1600 dne 19., št. 1601 do 2000 dne 20., št. 2001 do 2400 dne 22. in št. 2401 do konca dne 23. v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Za vsakega se dobi 1 kg zdroba, ki stane 5 K.

+ Cenejša živila. V sled sklepa ministristva v Beogradu se bodo meseca januarja dajala cenejša živila revnim slojem brez sredstev, dalje delavcem, nameščencem ter uradnikom, ki so odvisni le od svoje dnevne, tedenske ali mesečne plače, oziroma mezde. Ta živila se bodo nakazala v razdelitev: 1.) »železniškišmi aprovizacija« za aktivne železničarje, 2.) »Samopomočje«, 3.) »Vojni zvezje« včlanjenim konzumom, 4.) Splošni gospodarski zadrugi, 5.) »Gospodarski zvezje« za člane, ki so tam vpisani. Če pa za sprejemanje cenejših živil upravičeni ni nikjer včlanjen, dobi cenejša živila pri mestni aprovizaciji. Ker pa se je dogodilo, da so v teh organizacijah vpisani tudi imovnejši člani in nekateri celo pri raznih organizacijah, bodo dobivali cenejša živila ne glede na članstvo le tisti, ki dobe od mestne aprovizacije posebno legitimacijo, tako da nihče ne bo mogel dobiti cenejša živila na dveh ali treh krajih. Legitimacije za cenejša živila se bodo izdajala pri krušnih komisijah in sicer članom »Samopomočje« na podlagi članske knjižice »Samopomočje«, vsem drugim (razven železničarjem) pa na podlagi pravilno spisane vprašalne pole, ako bodo sprejeti v cenejšo prehrano. Aktivni železničarji sploh ne rabijo nobenih legitimacij, ker dobe cenejša živila pri železniških aprovizacijah. Ako pa imajo aktivni železničarji in člani »Samopomočje« poleg plače še kako privatno premoženje, morajo izpolniti tudi vprašalne pole, katere dobe pri železniških aprovizacijah, oziroma pri »Samopomočje«, kjer jih morajo tudi izpolnjevati. Hišni posestniki morajo strankam podpisati vprašalne pole, da se ugotovi, da stranka resnično stanuje v dotični hiši. Če bi hišni gospodar ne hotel podpisati vprašalne pole, bode kaznovan. Za svoj podpis pa je hišni gospodar le toliko odgovoren, če bi vedoma podpisal polo, n. pr. ako bi imela kaka stranka posestvo ali premoženje, pa bi ga ne navedla v polj itd. Kdaj se bodo dobile vprašalne pole in legitimacije, kakor tudi toazdevni razglas magistrata, se pravočasno objavlj v listih.

Raznoterosti.

* O umoru grofa Tisze. Dunajski listi prinšajo iz Budimpešte poročilo, da se je končno dogodilo, kdo je zakrivil in izvršil umor na grofu Tiszi. Pred nekaj časom je bil v Miskolczu aretiran aktivni nadporočnik Aleksander Hüttner, o katerem se je na podlagi podatkov preiskave dognalo, da je pri umoru soudeležjen. Hüttner se je sicer skliceval na to, da je čehoslovaški državljani, zasliševanje se pa je kljub temu nadaljevalo in končno je Hüttner priznal dejanje. Umor je sklenil vojaški svet, kateremu je stal na čelu stotnik Csernyak, dne 30. oktobra 1918. Naslednjega dne se je podala za izvršitev umora določena sedmorica v dveh avtomobilih pred vilo grofa Tisze. V tej sedmorici so bili bivši ljudski komisar Josip Pogany, Tibor Sztanykovszky, Stefan Dobo, Stefan Horvath-Szamosics, Pavel Keri, Mavricij Marcel-Gärtner in stotnik Csernyak. Prvi štirje so se podali v vilo, razorožili tam službujočega orožnika in zahtevali Tiszo. Nasproti jim je prišla grofova soproga, ki jih je vprašala, kaj želijo. Toda že so je prikazal tudi grof sam in Pogany mu je vrzel v obraz, da je on zakrivil svetovno morijo ter takoj tudi sprožil nanj samokres. Nato so streljali tudi ostali trije. Po Hüttnerjevi izpovedi je bil sklenjen umor na predlog časnika Kerija. O tem da je moral vedeti tudi poslanec Ladislav Fenyes, ki je bil vsled tega takoj aretiran. Izmed imenovanih se nahaja Pogany v Nemski Avstriji, Horvath-Szamosics pa biva baje v Jugoslaviji. Madžarska vlada je uvedla potrebne diplomatske korake, da se ji ta dva morila izročita.

* Pravilica za odrasle. Anglezji težijo v svoji reviji »Truth«, da je izginila s sveta tajnosti polna pravilica o — lepih ženskih nožicah. Teža je kriva moda, ki je razkrila tajnost, odeto v pozemlje, ter je razkrila strašno prozo. Dokler so nosile ženske dolga, to je pametna krila, so domnevali moške pod vsakim krilom najlepše nožice. Odkar nosijo ženske kratka, to je smešna otroška krila, vidijo moški, da je bila vsa tajnostna krasota nog velika laž. Vsa pikantnost se je namreč izkazala kot lesena suhost, ali izpitana zavajenost, klasičnost kot krivonožna x - sost ali celo kot sodkost. Iz zapeljivo skritih nožic so se razkrile komičnost, grotesknost ali očitna grdoaba. Pravilo, da je današnja ženska moda nemoralna; ali v resnici je le neumna, kajti ženske so pozabile, da je le zakrita tajnost lepa, razkrita istina pa sirova. Pravilica za odrasle je umrla, a po krivdi žensk, ki — niso nič več ničemerne. Sicer bi ne kazale svojih hib in nedostatkov.

* Polcija v ženskih krilih. »Times« poročajo, da je danes nad tretjina petrogradske straže sestavljena iz policajk. No-sijo dolga modra krila in imajo na desni rami vtihi črki G. M., kar pomeni »gardskaja milica« (mesta milica). Policijske hodijo le po dve in dve. Preko ramena jim visje kratke, lahke puške in so baje pravo dobro disciplinirane. Dela nimajo preveč. Tolpe se ne zbirajo več po cestah, ker vsak se rajši skriva ali beži; tatvin pa tudi ni, ker je že vse pokradeno. Vse trgovine in krame so zaprte, ker odprte so le še vladne prodajalnice. Tudi branjeveke so izginile, ker ni bila nobena varna življenja. Preveč se je streljalo, preveč se je razmetalo bomb. Tudi pod roko ni mogoče ničesar kupiti, ker ni ničesar na prodaj in nihče ničesar nima. Vlada si domišljuje, da je s tem dosežena najvišja višina popolnosti. Prej so umirali od lakote le re-zevki, bosjaki; zdaj poginja vse, brez razločka. Geslo, s katerim so boljševiki začeli uspešno agitirati: »Ne sme biti bogatašev in beračev.« se je vsaj na pol uresničilo: v Petrogradu ni več bogatašev, a berači so zdaj vsi.

* Novice z Marsa. Svicarski inženir Baumann je stopil pred javnost z novo teorijo o razmerah na Marsu. V nasprotju s sedanji nazor, meni on, da velike svetle planjave niso »zemlja«, marveč ledena morja, »kopna zemlja« so samo temnejše ravnine. Tako imenovana morja so pokrajine z deloma še danes živimi vulkani. Ob velikih izbruhih nastanejo megle, ki se večkrat opazujejo in ki jih n. pr. smatra Arrhenius za pečene oblake, ki jih povzročajo viharji v Marsovih puščavah. Kanale si lahko razlagamo kot ogromne razpokline ledu in to tem bolj, ker segajo od ene dežele do druge, kjer se kopičijo ledene mase in vsled tega ravno povzročajo razpokline. Ako nanovo zamrznejo,

nam izginejo z vidika, se pa kmalu zopet pojavijo. Na ta način si je mogoče razlagati tudi nekatere druge pojave na planetu.

* Protizidovske demonstracije v Budimpešti. Antisemitska stranka je imela 7. decembra številno obiskano shod, na katerem so ostro govorili proti židovstvu in proti časopisju, ki se nahaja v rokah Židov. Po shodu so zborovalci v sklenjenih vrstah odkorakali. Šli so pred poslopje »Sta »Nepsava« in tam vdrli v redakcijske in tiskarske prostore, ki so bili vsled nedeljskega počitka popolnoma zaprti. Mnogo žice je razbila pohištvo, zrezala telefonske žice in spise vrgla na cesto. V tiskarni so demolirali rotacijske stroje. Sebe redarstvo, ki je prišlo v večjem številu, je zadržalo nadaljnje razbijanje in aretiralo ter ovadilo 42 oseb. Okoli pol 9. je prišlo okoli 400 oseb pred uredniške prostore »Az Esta« na Elizabetini cesti. S kamni in palčami so razbili izlozboena okna, vdrli v lokal, ki je ob enem knjigarica ter pometal knjige in opravilo na cesto. Kmalu je prišel brahialni oddelek in redarji na konjih. Pozvali so množico, naj se razide. Slišali so se klic: »Doli židovske časopisje! Židovsko časopisje bomo uničili! Na oglu Tobacne ulice in Elizabete ceste je policija, ker se množica ni hotela raziti, oddala salvo v zrak. Nato so se demonstranti razkopirali. Ena oseba je bila lahko ranjena. Veliko je bilo aretiranih. Ob 10. zvečer je nastal mir.

* Nov aeroplan. Francoski »Aeroc-club« je razpisal nagrado 500.000 frankov za aeroplan, težji od zraka, ki bi izpolnil te - le zahteve: Stroj mora biti urejen za hitri in počasni let; stroj se more ustavitv in vsakem mestu in vsak čas, to pa bo mogoče samo takrat, ako se more ž njim leteti tudi vertikalno v radiusu največ 5 metrov.

Poizvedbe.

— Naša se je v Prešernovj ulici pompadura z denarnico (nekaj denarja) in dr. Dobi se v Dalmatinovj ul. 11, prtiličje, levo.

— Zgubila se je pasja oprema z letošnjo ljubljansko znamko. Najditelj naj izvoli prnesti v upravo »Slovenskega Naroda«.

— Zgubila se je ročna klotasta črna torbica z dvemi denarnicamj z vsebino 1250 K, enim voznim listkom za Vrhniko, 4 kuponj vojnega posojila. Pošten najditelj naj izroči te stvari proti dobri nagradi upravnistvu »Slov. Naroda«.

— Najdena je bila včeraj večja vsota denarja, en ovratnik in eno pismo. Dobi se pri gdč. Stefi Buchta v glavni trafikli.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Imate bolečine? V obrazu? V cellem telesu? Vaše mišice in žvci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravj Fellerjev Elza - fludj! Bodete se čudilj! 6 dvojnatih ali 2 veljki steklenjci 24 K.

Ali trpite na počasni prebavj? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza - kroglice! 6 škatljice 12 K. Prava, zelodeokrepljoča švedska tinktura, 1 steklenica 10 K. — Omot in poštnina posebej a najceneje. — Eugen V. Feller, Stubca.

Prekrasno vrijeme v Primorju! Javljaju nam iz našeg Primorja, da je tamo nastalo prekrasno sučano vrijeme. — Vanredno ugodan boravak, divjan in najbolj opravak pruža se u Božijemj praznicima na našoj neprispodobivo ljepoj Jugoslavenskoj rivljeri. — Ugodna, blaga klima i krasna okolina naših primorskih mjesta Bakra, Crikvenice i Novog, pružaju nam divne šetnje kao i izlete. — Boravak u prvorazredno vodjenim hotelima »Jadransko hotelskog i kupališnog djončkog društva«, koji su uredjeni sa svim udobnostima, najtoplije se preporuča. — Na sve upite daje najpripravnije sve upute Jadransko hotelsko i kupališno d. d. sada v Crikvenici. — Brzovojni naslov: Jadrancentrala, Crikvenica, Telefon interurban broj 11.

Na prodaj note za klavir, za zborovno ravno petje in francosko čtivo. Naslov pove upravnistvo »Slov. Naroda« 10396

Sprejemem takoj koncipijenta. Plača do dogovoru. Dr. Karlovček v Celju. 10380

ODPOTUJEM ... dne 18. decembra u Češko ter prevzema-njem event. naročila. Ponudbe na upravo lista pod »PRAGA 10306«. 10306

Kupi se hiša novejša, solidna zgrada, če mogoče z dvoriščem v približni vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane. Ponudbe pod »Hiša 431 10365« na upravo lista. 10365

Drva. bukova in gabrova kupi Svicarska izvozna tvrdka. Ponudbe z navedbo množice in c ne na Anončno ekspedicijo Al. Mateič, Ljubljana, Kongresni trg 3

Črko tavce ... Čevlje sprejme »Narodna tiskarna«.

Kupili bi male vozove, (vagonete): ploče za okretanje za ciglarsku industriju i podložne daske za crijep. Ciglena Čazma Hrvatska. 10191

Kositerne posode od amerikanske masti se kuujio. Ponudbe na Anončno ekspedicijo Al. Mateič Ljubljana, Kongresni trg 3. 10121

Stanovanje s tremi sobami v Gradcu se zamenja za primerno v Ljubljani ali bližnji okolici. Če je mogoče z dvema sobama in kuhinjo. Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda« 10402

Kupi se vsaka množina okroglega, tesanega in rezanega lesa (Zaganic) po ugodnih cenah. V ponudbi naj se množina ter vrsta lesa označi. Malenšek M. lesotripec, Maribor.

Kontorist ali kontoristinja, zmožna slovensčine in nemščine v govoru in pisavi ter strojepisja in nemške stenografije, se sprejme. Ponudbe pod šifro »Vstop takoj 10398« na upr. Sl. N.

Kontorist ali kontoristinja, zmožna slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika v govoru in pisavi, strojepisja in stenografije, se sprejme za Dunaj. Reflektira se na starejšo, popolnoma zmožno moč. Ponudbe pod »št. 1000 1.407« na upravo lista. 10407

Prodaja se pristen hrinjavec v Znanjarski ul. F. Kralj 10389

Prostor za trgovino in skladišče se vzae v najem. Oddajalci se dr. bro plačajo Breznik, Tabor 5. 10313

Lesni proizvedenci, ki se zanimajo za izvoz lesa v inozemstvo, so naproščeni, da vpošljejo svoje ponudbe pod šifro »Lesni izvo: 1920« na upravo »Sl. N.« 10375

Več dobro častniških uniform se ceno ohranjenih prodaja. Ogleda se lahko vsak dan od polu 1. do polu 2 ure v Trnovski ulici 15/29 1. n.

Kontoristinja, zmožna slovensčine in nemščine v govoru in pisavi ter strojepisja in nemške stenografije, se sprejme. Ponudbe pod šifro »Vstop takoj 10398« na upr. Sl. N.

Stedilnik, velik, s tremi luknjami za kuhanje, hanje, pečnico, kotlom, primeren za gostilno. Zelezen, lepo emajliran, se prod. Vračanja na upravo »Sl. N.« pod št. 10405.

Bitaki se sprejmejo na hrano in stanovanje. Rimska cesta št. 2, I. nadstropje. 10395

Za izplačila pri tamkajšnjih bankah izse plačujem v Avstriji po najvišjih dnevnih kurzih. Hugo Roseberg Graz, Annenstrasse 22. Telegr. Adresse »IMPORT« Graz. 10201

Oglja bukovega dva vagona dobavno takoj napradaj. Interesenti naj pošljjo svoje naslove pod »Oglje 2763b, poštno ležetje, Ljubljana do 15. I. m. 10385

Lovski pes, prepeličar, 8 let star, izurjen, z izvrstnim nosom, se prod. Popraša se lahko v ponedeljek med 13.—15. uro, Blewelsova cesta št. 7, prtiličje na desno. 10384

Kislo zelje kupi 10412 Lovrec, Maribor 3.

Polnojarmenik (Volgatter) 50—55 cm širok na železnem vozu, kompleten, takoj za rabo, 2 železna vožička in 50 žag se prod. — Naslov pove Anončni zavod Drago Bezeljak, Ljubljana, Cankarjevo nasloje št. 5, pod nabrežje k.

Proda se moška suknja in pelicina. Poizve sd: Rimska cesta 5 pri M. Trojar. 10372

Pisalni stroj se takoj prod. Poizve se: Dunajska cesta 36, prtiličje desno. 10375

Mladenec z dežele, ki ima veselje se sprejme v »Hotela Lloydj«. 10388

Več krojaških pomočnikov se sprejme pri Alojzij Lombardj, Sp. Šiška, 10340

Pisalna miza, čisto nova, napradaj, »Slovenskega Naroda«. 10382

Vajenec, želi stopiti v večjo trgovino. Ponudbe na šifro »Takoj 10378« na upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 10378

Kupim ski, Goerzov daljnogled, foto grafski aparat, vse le v naj boljšem stanju. Ponudbe na upravnistvo »Slov. Nar.« pod »Dijak«/10299

Kemik z večletno prakso išče primerno službo v industriji. Cenjene ponudbe na upravnistvo »Slov. Naroda« pod šifro »Kemija«/10328. 10328

Sprejemem takoj popolnoma izvežbenega absolutno »Slovenskega« prvovrstnega izzanesljivega šoferja pričevali. Ponudbe na naslov Vinko Vabič, Ljubljana. 10398

Kupi se dobro ohranjena blagajna (Wertheim) srednje velikostil Ponudbe pod »Blagajna«/10364 na upravnistvo »Slov. Naroda«. 10364

Knjigovodja, izurjena samostojna moč (bilancisti) z večletno prakso se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Ponudbe pismeno, »Samopomoč« Ljubljana, Vodnikov trg. 5. 10397

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska posredovalnica stanevanj in boljših služb išče in priporoča boljše osobe vsake vrste za privatne, trgovine, hotele, gostilne I. t. d. — Prevzame samo dekleta z dobrim sprtevalom ali pridno začetnico. G. Flux Gospodna ulica 4, I. nadstropje levo. Pri vsaki stvari možna za odroč.

skoro novo se zelo ceno prod. Kje, pove uprav. Sl. N. 10400

Svarilo!

Javljava, da nisva plačnika za na bajno ime storjene dolgove. 10392

Julla in Mari Mls.

DRVA

mehka in trda dobavi in pripelje na dom. V. Scagnetti, parna žaga za državnim kolodvorom. 9921

Zenitna ponudba. Soliden in inteligen ten mož srednje starosti z enim otrokom, se želi seznaniti z miroljubno gospodično ali vdovo v starosti od 30-40 let. Prednost imajo tiste, ki imajo nekoliko premoženja, kako obrt ali pa lastno stanovanje. Ponudbe pod „Srečna prihodnost 1920 10390“ na upravo SL N.

Zenitna ponudba. Kateri dobrosrčni, preprosti, 35-50 l. stari gospod s stalno službo bi poročil mlajšo gospodično, ki je zelo dobrega srca, mirnega življenja, čedne zunanosti, s pohištvom (2 sobi, kuhinjo) ter nekaj priljubljenih kron, toda, kar glavno, je dobra ter štedljiva gospodinja. Prosi se le za resne ponudbe ki naj se pošljejo pod „Tiharačca/10387“ na upravništvo „Slov. Naroda“

Obl. konces. informačni zavod

„Drago Beseljak“

Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne.

Proda se :-:-:

skoraj nov kratek klavir, stelaža s kartonažnimi predali za vsakovrstno trgovino, prodajalna miza, železna držala in steklene deske za izložbo, zaboj za klavir, otroška bela postelja, truga za pranje, kletki za pučke otroški čevlji št. 23 in volina. Pojasnila daje tvrdka Juracka Wolfova ul. 12, Ljubljana. 10377

Pozor! Kupci sodov in sladkorja!

Vojaske oskrbovališče v likvidaciji proda okroglo 30 večjih in manjših sodov, 3 sode karamele (žgani sladkor tekoči) okroglo 1000 litrov in približno 200 litrov droži. Pismene, zapечатene oferte do 20. decembra opoldne na vojaško intendanco za Slovenijo v Ljubljani. Čez nastov zapечатene oferte mora biti navedeno: Prodaja sodov in sladkorja. 10403

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša iskrenoljubljena hčerka in sestra

Tonja Krašovic

učiteljica

danes, dne 12. decembra ob 3. uri zjutraj v dež. bolnici izdihnila svojo preblogo dušo v starosti 26. let.

Pogreb predrage pokojnice bo v nedeljo, dne 14. t. m. ob 3. pop. iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 12. dec. 1919.

Josip, Magdalena, starši,

Ivan, brat,

Leopoldina, sestra,

Frančiška, svakinja.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Zamenjam moderno stanovanje na Eli-cesti s tremi sobami v solčni legi s tavno takim s štirimi sobami po možnosti s sobico za služkinjo ter kopalnico. Ponudbe pod „Velika družina“ na upravništvo „Slov. Naroda“. 10332

Proda se večja malo rabljena

manufakturna oprava

Pogoji in cena po dogovoru, Kje, se izve pri tvrdki Feliks Urbanc, Ljubljana. 10309

Kontoristinja z dolgoletno prakso v knjigovodstvu, korespondenci slovenski in nemški kot v vseh pisarniških delih, strojeplju in delavskih izplačilih želi s 1. januarjem 1920 nastopiti službo. Ponudbe se prosijo pod „J. P./10370“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“ 10376

Kupujeva na vagono

namizna jabolka

oranže itd. Prosva nemških ponudb. Schmiadt u. Dietrich Bacsfeketehegy, Bačka. 10333

KUPUJEMO

KATRAN od rjavega premoga

Ponudbe z oznako letnega kvantuma pod šifro „Katran 741“ na Blocknerov zavod za oglaševanje, Zagreb, Jurjevska 31. 10265

Išče se takoj :-:-:

Logar (Slovenec) z državnim izpitom za gozdarsko varstveno službo, revir približno 500 ha gozda; on ima zajedno tudi vodstvo pri poljedelstvu približno 10 ha v lastni režiji. — Vrtnar (Slovenec) za približno 1 ha vrta s sočivjem in sadjem; park z nekaterimi cvetličnimi gredami in z rastlinjakom. Vrtnariki pomočnik je že tam. — Ponudbe na grofa Goess v Zreicu na Kor. 10274

Tražimo za nastup odmah nekoliko

vrstnih ljevača

(livarjev). Stanovi i dobra aprovizacija je osigurana. — Ponudbe neka se šalju: Osječkoj ljevaonici željeza i tvornici strojeva d. d Osijek.

Petrović i Bišof Mitrovica, Srem

nudi

pšenico, koruzo, ječmen, oves in vse druge poljske pridelke. 9733

V MARIBOR

se je preselil

univ. med. dr. Benjamin Ipavic

mногоletni asistent ženske in porod. klinike v Ljubljani, večletni operater ženske in porod. klinike prof. Ernesta Wertheima na Dunaju.

Ordinira v Gosposki ulici 46, I. nadst. od 15. do 16. ure

za ženske bolezni in porodništvo.

Prva jugoslovanaka tovarna čistilnega praha

nudi pomade bele — rdeče, prah v zavitkih, kakor tudi beli izvleček „SIDOLIN“ — tekočina v malih steklenicah — najboljše čistilo za vse kovine.

A. Radesich nasl., Kamnik. Prah se razpošilja tudi v celih vagonih

Karbid

kakor tudi krasne karbidne svetilke razpošilja vsako množino po tvorniški ceni tvorniška zaloga Janko Andriac v Mariboru. 10291

Miši - podgane

stenice - ščurki in vsa zalega mora poginoti ako upotrebiti moja najboljša iokučena in povsodi hvaljena sredstva kakor: proti poljskim mišim 6 K, za podgane in miši stane K 6-; za ščurke K 7-; posebna močna tinktura za stene K 6-; uničevalec moljev K 6-; prašek proti mrčesom 5 K; mazilo proti všem priljubljen 4-8 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki in perilu 3 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3-; Pošilja po povzetju Zavod za eksport M. Jankar, Zagreb 15., Petrinjska ulica 3.

RADIUM „ELEVATOR“

edino prava in patentirana ter najzdatnejše sredstvo proti trganju, revmatizmu in živčnim boleznim splošno znana.

Dobiva se v vseh trgovinah, drogerijah in lekarnah. Na debelo pa v glavni zalogi za celo Slovenijo: F. Šibenik, Ljubljana, Gosposka ul. 16

Janko Soster trgovec
Mimi Binashofer poročena.
Celje dne 20. oktobra 1919.

Julči Derganc
Žane Miklavc zaročena.
Ljubljana, 1. decembra 1919. Gorica.

Za importerje in trgovce.

Vse vrste krtič, čopičev, jeklenine, igel in vse drugo galanterijsko blago dobavlja najceneje **MAX HELLER, Graz, Annenstrasse 42.** Priporoča se osebni nakup.

Strojarsko mehanička industrija Kiseljak i Feigl

Karlovac, Riječka cesta broj 21 imade na sladištu

10 vagona plinske cijevi i „Fittings“

crne i pocinčane u svim dimenzijama za promptnu odpremu.

Hočete obdržati svojo lepoto? Hočete imeti kakor baržun mehko kožo? Hočete sončnih peg, mozoljev in ogrcev? Hočete imeti lepe, zdrave lase? Hočete imeti lep, zdrav obraz? Zelite se kaj? **EUGEN V. FELLER** Hekarar Stabica Donja, Stozny št. 238. Hrastovka.

Vzorna voditeljica (nadzornica) za večje se sprejme. Pogoji: Večletna praksa s prav dobrimi spričevali. Znanje več jezikov v pisavi in govoru. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe s sliko na uprav. Slovenskega Naroda pod šifro „Hotel/10336“.

Prva jugoslovanaka zlatarska delavnica Alojzij Praha Selenburgova ul. 6. Kupu- zlatu in srebru po najvišjih cenah, pripravocam veliko zalogo zlatnine, srebrih, ur, briljantov i. t. d. vsa popravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno. 7028

PISEMSKE ZNAMKE,

vojne znamke, znamke ob prevratu, ljubljanske, hrvatske S.H.S bosenske, srbske, italijanske, reške, medjimurske, varadske, temšvarke, i.t.d. kupujem v vsaki množini po najvišjih cenah. Ponudbe s cenami na A. Weisz, Briefmarkenhandlung Dunaj (Wien) I. Adlegasse 8. 9920

Praščičje ščetine

v večjih partijah (na vagono) ali tudi v manjših množinah se kupijo. Ponudbe z vzorci na Ludwig Engel Nachf G m b H Rosshaarspinnerel, Banauburg bei Podmokli Bodenbach a. E. 10270

Medica & Komp.

priporoča svojo veliko zalogo manufakturnega blaga na debelo. — Sodna ul. 7.

Kontorist ali kontoristinja

LE samostojna pisarniška moč z daljšo prakso, ter znanjem knjigovodstva se za tukajšno pisarno proti dobri plači za takoj sprejme. Pismene ponudbe z navedbo zahteve plače pod šifro „SAMOSTOJNA MOC 10337“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Restaurant Zlatno Burence

Beograd, Prizrenska ul. Dunajska kuhinja, izomerška vina, potrežba domača.

Bencin, bencol, terpentini,

čebelni vosek, parafin, cerosin se kupi v vsaki množini. Ponudbe na poštni predai 110, Ljubljana.

Zaloga modelov

Modellhaus Sophie Köpf-Filippi Tol. 37764 Seidengasse 29. Wien VII. Stalna največja izbira najnovjših modelov.

dr. Vladimir Ravnihar in dr. Albin Smole sta svoji odvetniški pisarni združila. Sedež pisarne. Ljubljana, Sodna ulica št. 9, nasproti juštične palače. 10334

Premog

Vam nadomesti impregnirano kurivo. — Naročite, dokler še kaj zaloge! Drva vsake vrste se Vam dostavijo takoj na dom. Motorna žaga brezplačno na razpolago! **Srebotnjak, Kolodvorska ulica št. 31.**

Vojna zveza kranjskih konzumnih zavodov in konzumnih društev, Ljubljana.

Ljubljana, dne 12. decembra 1919. P. n. Naznanjamo, da je sprememba pravil, sklenjena na izrednem občnem zboru, dne 25. septembra t. l. potrjena ter da se bo odslej naš zavod imenoval: Nakupovalna zadruga za konzumne in produktivne zadruge in zavode, r. z. z. o. z. Ljubljana. Bureau central d'achat pour cooperatives et des institus productifs, s. c. r. a. r. l. Ljubljana. Einkaufsgenossenschaft für Konsum- und Produktivgenossenschaften und Anstalten. r. G. m. b. H., Ljubljana.

Opekarsko podjetje naprodaj!

Proda se opekarsko podjetje ob progi Ljubljana-Kamnik, ki obstoja iz a) lastnih zemljiških parcel, kjer stoji popolnoma renovirana opekarna (Ringofen, enkratna vložna količina 70.000 kosov opeke) z dvema lopama in dvema nadstrefjema ter eno poljsko pecco in b) služnostnih pravic do kopanja ilovice na sosednjih parcelah.

Izraba lastnih in služnostnih parcel bi dala nad 15 milijonov kosov opeke; dana pa je takojšnja možnost nakupa nadaljne prvovrstne zemlje. Obratovanje se je vršilo dosedaj v ročnem delu, v katerem se je letno izgotovilo nad 800.000 kosov opeke. Natančnejša pojasnila daje lastnik sam. Ponudbe na upravništvo „Slov. Naroda“ pod „OPEKARNA 10316“.

Sestavljeni škripci, Vozovna vzdigala, Obodl za stružnice, sistem Cushman, Mazilni aparati.

Velika zaloga pri tvrdki **OTTO NUSSBAUM, DUNAJ IX., Nussdorferstrasse 66. Berlin W 8, Kronenstrasse 2. Prag I. Kaprova 6.**

Ravnokar je izšel Ravnokar je izšel

Veliki slovenski spisovnik

zbirka pisem, listin in vlog za zasebnike, trgovce in obrtnike, sestavljen **Henrik Podkrajšek**, profesor na kr. državni obrtni šoli v Ljubljani.

Cena K 24.- Priročna knjiga, katera je neizogibno potrebna za pisemski promet za vsakega v vseh življenjskih dneh. Naroči se lahko v vseh knjigarnah, ali pri založniku **Ig. pl. Kleinmayr & Ferd. Bamberg, Ljubljana, Kongresni trg 2.**

Častniški zbor Dravskega havbičnega divizionja javi tužno vest, da je preminul dne 11. 12. 1919 ob pol dvajseti uri po dolgi in mučni bolezni njegov poveljnik gospod **major Drago D. Pož.** Truplo rajkega prepeljajo se je na staro mestno pokopališče v Mariboru, odkoder se vrši dne 14. 12. 1919 ob 15 uri pogreb. Spavaj sladko v domači zemlji in mi ti ohrani mo večni spomin!

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA Inš. telefon štev. 146.

LIUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

DENARNE VLOGE. — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTOV, DEVIZ, VALUT. — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTURA. — KREDITIVI. — BORZA.

Naklada in trgovina umetniških slik
Petar Nikolić
Zagreb, Ilica 36, I kat. telefon 2-22.
Priporoča svoje bogato skladišče umetniških, narodnih, historijskih, svetih in raznih drugih slik za okraševanje domov. Osobito priporoča sliko **Karogovačko roblje od Jarosi. Černaka** ter si ke **Nieg. Vel. Kralja Petra** in **Nr. Vis. regenta Aleksandra.**
Zahtevajte cenovnike!

Alligator Chemical Company

Dr. Otto Kunz
Rasumofskygasse 14. Wien III.
Tel. 2 v 119
nudi za izvoz kremo za čevlje, mast za usnje, ličilo za čevlje, modrilo za perilo v steklenicah.

Krmila vseh vrst

zlasti oves, oljnat tropine, melasa, repa, prešano seno in slamo itd. kupujejo neprestano v večjih partijah izvoza prosto v Avstrijo
Anton Huber & Co., G. m. b. H. Rattenberg. Tirol.

Pomanjkanje petroleja!
Karbidne svetilke.
En grosi lastnega izdelka Eksport!
od najpreprostejše do najboljši izvršitve, brezhibno funkcioniranje! Največja množina **takoj dobavna iz zaloga.** Vzorci se točno pošljejo na izbero. 10355
Elektromech. Werkstätten
Wien, III, Fasangasse 44.

Naznanilo.
Podpisani slavnemu občinstvu v ljudno naznanim, da preselim delavnice in prodajalno iz **Solne ulice v lasno hišo, Židovska ulica št. 5 v Ljubljani**, kjer se prodajalna 15. t. m. v nadaljno poslovanje odpre.
Cenjenim odjemalcem se za dosedanja obilni obisk toplo zahvaljujem in priporočam za nadaljno naklonjenost ter zagotavljam, da se bodem potrudil zad voljiti vsem zahtevam moje stroke, kolikor bodo dopuščale razmere, naj si bode glede kakovosti ali cen, v polno zadovoljnost, kar mi bode vsled ugodnejših prostorov in splošne preureditve časa in zahtevam primerno tudi ložje mogoče.
Z odličnim spoštovanjem
Fran Kos,
40005 mehanična pletilnica nogavic in modne konfekcije.

Mesne izdelke

kakor: krakovske salame, brunšvske klobase, kranjske klobase, hrenovke, safalade, posebne klobase, tlačenke, nadalje prekajeno slanino, papricirano slanino, prekajeno in zvito šunko, prekajeno meso itd. dobavlja v vsaki množini po najnižji ceni iz lastnega obrata. Kakovost najboljša! Potreba točna!

Gospodarska zveza v Ljubljani.

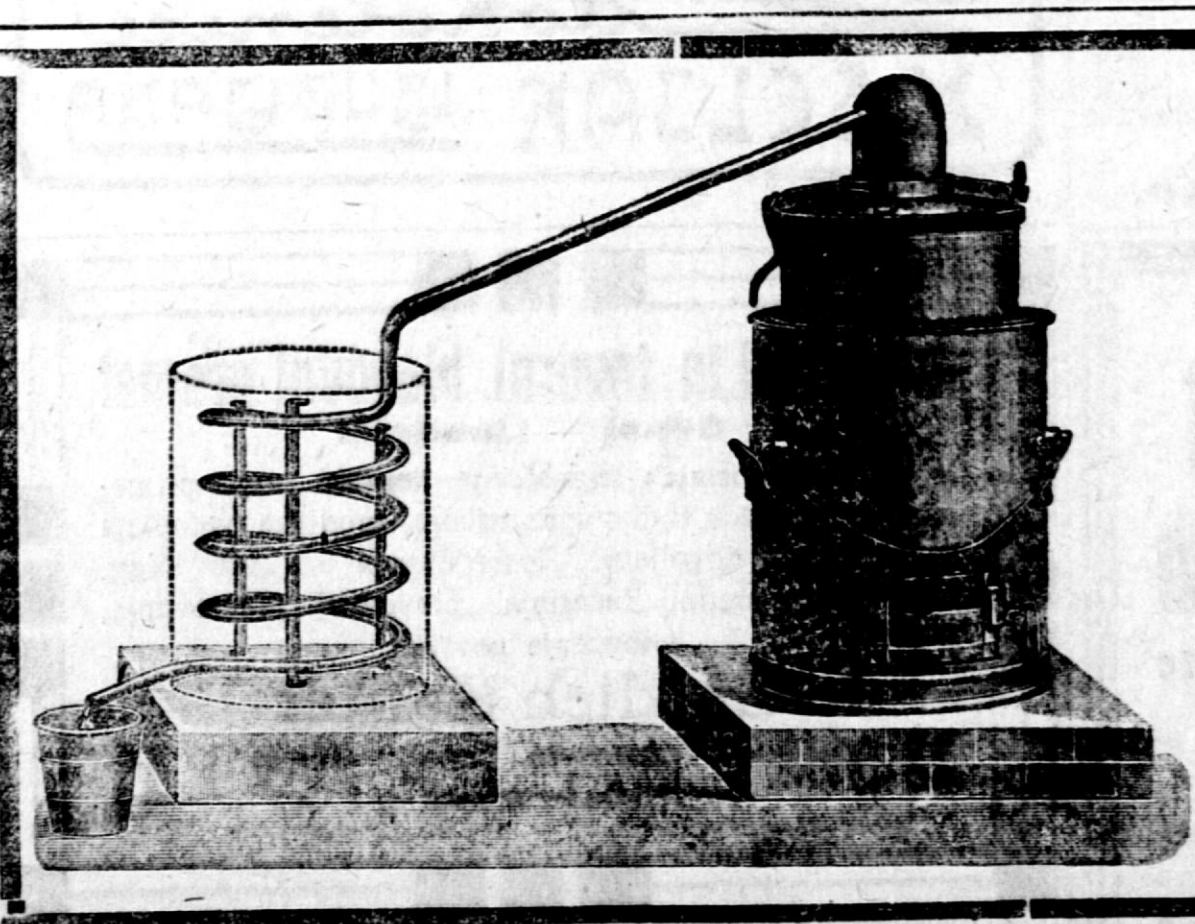
„Timex“ Uvoz-Izvoz Društvo [O.]
Dunaj I. Dobeihofgasse 7. Brzojav: Timex-Dunaj.
Praga II. Vavclavské náměstí 66. Brzojav: Timex-Praga.
Dobavlja takoj: Poljedeljske stroje in orodje, kmetijske vozove; lopate, motike, krampe, pohišstva za spalne sobe, masiven trd les, kuhinjsko opravo, usnje itd.
Oferira: Emailirano (postekleno) posodo. Porcelan in steklenino. Špe, stekla za ogledala in brušeno steklo. **Kemični proizvodi. — Učjalice.** Stavbni material vseh vrst. Zelezniški material. Zelezne konstrukcije. Stroji in orodja za vse obrte.
Zahtevajte naše najugodnejše ponudbe. 9745

Transportno in prometno društvo.
Središnica: ZAGREB, Ilica 45. Telefon 2-20.
Podružnica: BEOGRAD, Vuka Karadžića 16. Telefon 2-77.
Brzojavi: Transport Zagreb.
Odpremniški oddelek: Odprema in doprema vsakojakoga blaga. Vkladiščenje v velikih suhih magazinah. Zbirni promet Wien-Zagreb-Bograd. Strokovna osarizjenja.
Agenturni in komisijonalni oddelek: Prodaja blaga v komisije. Nakup in prodaja za lasten račun. Eksport vseh vrst poljedeljskih izdelkov. Import industrijskih predmetov.
Vse informacije takoj brezplačno! 6429

Pozor !! **Pozor !!**
Veliko božično razprodajo
priredi elektrotvrdka „SVETLA“ v Ljubljani, Mestni trg 25.
Po zopetni otvoritvi rednega prometa dospe velika pošiljatev sortiranih električnih svetilk za sobe, spalnice, pisarne i t. d. v izredno okusni izvedbi; obenem žarnice vseh vrst, med drugimi tudi v obliki **okraskov božičnih drevesc** ter žarnice in baterije za žepne svetilke.

Združene opekarne preje
F. P. Vidic & Komp. Vič, Ivan Knez, Brdo
nudijo:
zarezane strešnike (utorni crep) in zidnoopeko
Vprašanja na F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.

„Srna“ 6 znamka jamči nedosežno kakovost mila.
IGNAC FOCK, tovarna mila in sode KRANJ.
IVAN JAX in sin
Dunajska cesta štev. 15, Ljubljana.
Šivalni stroji in stroji za pletenje.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vozenje potuje brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“ | **Kolesa** iz prvih tovarn
Ceniki zastoj in franko. | Dürkopp, Styria, Waffrenrad.

Parilnik „ALFA“
za parenje živinske krme, pripravo za kuhanje žganja in kuhanje perila, je med vsemi parilniki **najboljši.**
Parilnike vseh velikosti od 50 do 350 ltr. v pocinkani in črni izpeljavi imamo na razpolago ter z istimi kupcem lahko takoj postrežemo. Prekupčevalci se iščejo in dobijo na dnevne cene primeren popust. 9998
Cenik na željo zastoj.
Delniška družba Alfa Separator
na Dunaju XII., Wienerbergstr. 31.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
v Ljubljani, Dunajska cesta štev. 17,
je ustanovila oddelek za življenska zavarovanja.
Sprejema: V življenskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji. — V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.
Ceniki in pojasnila z obratno pošto brezplačno. Zanesljivi posredovalci se vedno sprejemajo.
Podružnica: Celje, Breg štev. 33.

Glavnica:
200,000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Rezerve: okrog
150,000.000 kron.

Prežernova ulica št. 50, v lastnem poslopu.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in ohraba depozitov z vestno revizijo zrebalnih efektov; samoshramba (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in predjmi vsake vrste; inkaso in eskont menic; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovalna kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun i. t. d.

Cenjenim damam

naznanjam, da sem zopet otvoril svoj dobro znani prvovrstni

damski modni salon

za angleške kostume in francoske toalete.

TEODOR KUNC

.. Beethovnova ulica št. 9, prilicje desno. ..

Esence

za likerje, rum in žganje dobavlja v vsaki množini, ker je dovoljen izvoz v Jugoslavijo, po železnici potom špediterja v priznani najboljših kvalitetah in poceni

Prva dunajska parna tovar. eter. olj, esenc in barv

J. FEIGL, SOHN & Co, Wien XV. 1., Friedrichsplatz 3/a.

Ustanovljeno leta 1872

Specijaliteta: Kingston rum Basis. Najnižje stavljenе ponudbe slede po naročilu. 8683

MODNI SALON

STUČNY - MASCHNE

LJUBLJANA,

Židovska ul. 3, Dvorski trg 1.

Priporoča svojo veliko izbiro krasnih modelov v baršunastih, velour, plišastih in filcasnih klobukov kakor tudi iz kožuškovine za dame in deklice

Popravila točno in ceno. Žalni klobuki gotovi.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani.

Izredni občni zbor

se vrši dne 17. t. m. ob 4. pop. v magistratni dvorani v Ljubljani s sledečim sporedom:

- 1.) Poročilo iz Beograda: poročevalca prof. dr. Šerko, prof. dr. Zalokar.
 - 2.) Volitev v državni zdravstveni in pokrajinski zdravstveni svet.
 - 3.) Volitev delegatov v jugoslavensko lekarsko društvo.
 - 4.) Referat o zdravniških zbornicah (Glej načrt v lječni. viješniku broj 6. god. 1919.) Poroča primarij dr. Gregorčič.
 - 5.) Slučajnosti.
- Ker se bo na tem zborovanju razpravljalo o važnih, celega zdravniškega stanu se tičočih zadevah, se vabijo tudi zdravniki nečlani.

Odbor.

Trgovina vina na veliko

Andrija Golubić, Zagreb

poslovnica: Jurčić ulica 10. telefon 20-16

klet: Nibolić ulica 12. telefon 23-98.

Prodaje:

Vino belo in rdeče, staro in novo, hrvatska, dalmatinska ter banatska. Vse na vagone in majhnih količinah, hitro in točno odpremljanje. 10273

Broj 1774 10297

Natečaj.

Kod gradske občine Bihać (Bosna) ima se popuniti mesto gradskog lječnika, skopčano sa godišnjim berivima IX. činovnog ranga i dodacima na skupoću po šemi A.

Onim reflektantima, koji se u državnoj službi nalaze, bi će priznat onaj čin kojega obnašaju.

Gradski lječnik dužan je objavljati dužnosti bolničkog lječnika i besplatno lječiti siromahe.

Molitelji koji ono mjesto postiči žele, moraju biti pripadnici kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca, Čehoslovačke republike ili Poljskog Kraljevstva te uz pismenu molbu priposlati:

- 1.) Krstni ili rodni list.
- 2.) Svjedočbu naobrazbe.
- 3.) Svjedočbu o strokovnoj praksi.
- 4.) Svjedočbu o nadležnosti.
- 5.) Lječničku svjedočbu o telesnoj sposobnosti.

Ovako obložene molbe imaju se se gradskom poglavarstvu u Bihaću (Bosna) priposlati najkasnije do 31. decembra 1919.

Gradsko poglavarstvo Bihać,
dne 28. novembra 1919.

Bukova drva

ogljje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Odvetnik

dr. Boštjan Schaubach

naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Borovljah. 10278

Dunajska prvovrstna špedicijska tvrdka išče vestnega

zastopnika

s trgovinskimi zvezami za Ljubljano in dolelo. Ponudbe pod „Grosse Verdienstmöglichkeit“ an die Annoncen-Exp. Bock & Herzfeld Wien I. Adlegasse 6. 10268

G. F. Jurásek

vglasačevalec klavirjev in trgovec z glasbilo

v Ljubljani, Wolfova ul. št. 12.

Prva jugoslovanska špedicijska tvrdka za vglasačevanje in popravila glasbil.

„Danica“ sredstvo za impregniranje perila!

Vrlo dobro sredstvo s kojim more vsakdo sebi sam impregnirati ovratnike, manšete itd. Istim se sredstvom namaže dotični komad čim več tem bolje in potem posuši. Nesnaga se more vrlo lahko z vlažno cunjico izprati. Jedna steklenica sredstva zadostuje za več mesecev ter se prihrani novce in perilo od pranja, s čimer se kvari. Jedna steklenica stane K 10.— Izdeluje in prodaja: „Danica poduzeće“ M. Teichner, Vinkovci. 9002

Preprodajalci dobijo velik popust in reklamo!

Flaka

dokolenice

K. SELJAK LJUBLJANA

Brzovozni in tovorni blagovni promet

Dunaj — Ljubljana

in po vseh postajah Jugoslavije. Nabrani vozovi pri neposrednih vlakih tudi s spremstvom, preskrba uvoznega in izvoznega dovoljenja. Posredovanja pri avstr. blag. prometnem uradu. Zacinjanja, prevoženj zavarovanja, vnovčenje povzetij.

Gottlieb Kanter

Internationale Transporte Dunaj, (Wien) I. Helfferstorferstrasse 4. 10285

Dolenjske železnice

RAZGLAS.

V smislu § 31 družbenih pravil se sklicje

izredni občni zbor

delničarjev Dolenjskih železnice na torek, dne 30. decembra 1919 ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, v prostorih Kranjske hranilnice, Knafličeva ulica 9, h kateremu se gospodje delničarji s tem vabijo.

DNEVNI RED: Sprememba družbenih pravil.

Tisti gospodje delničarji, kateri hočejo vrstiti svojo glasovno pravico v smislu § 33, 34, 35 in 36 družbenih pravil morajo svoje delnice najkasneje do včerajšnje 21. decembra 1919 vložiti pri Delnični blagajni ali pri Kranjski hranilnici v Ljubljani z dvojno konsignacijo, na kateri podtagi se jim dostavijo skupno s potrdilom legitimacijske karte za zbor.

Za slučaj, da se hočejo delničarji dati zastopati po pooblaščenju morajo biti pooblašteni, katera so predpisana na zadnji strani legitimacijske karte, lastnoročno podpisana. V smislu § 33 družbenih pravil zadošča za delnice, nahajajoče se v posesti države, Kranjske hranilnice in Trboveljske prometne družbe, da se, mesto da bi se deponirale, doprineše primerno potrdilo dotične blagajne, pri kateri so delnice shranjene.

V Ljubljani, dne 10. decembra 1919.

Upravni svet Dolenjskih železnice.

Tražimo za čim skoriji nastup za našo novo uredjeno moderno ljevnostno ljevač-kog (ljevarek) poslovođu. Isti mora biti podpuno sa-mostalna u sve ljevačke poslove upućena sila. Ujedno tražimo vrsnog poslovođu za stolariju (mizarstvo) i modele te vrsnog mašinskog inženira za pogon. Stanovi su osigurani. Ponude neka se šalju: Osejčkog ljevnostni željeza i tvornici strojeva d. d., Osijek. 10364

Barva - kemično - čisti

vsakovrstno blago, obleke

pere svetlolika

domače perilo (pošilja po isto na dom) ovratnike, za pestnice in srajce

tovarna **JOS. REICH,** Ljubljana, Poljanski nas. 4. Podruž., Selenburgova 3. Podružnica **MARIBOR,** Gosposka ulica 38.

Štedite s podplati!

Usnjati nabitki z žeblički, za moške in ženske čevlje, garnitura po K 2.—, za otroške po K 1-50, se zopet dobivajo v ljubljanski zalogi tovarne „PEKO“ čevljev.

Preprodajalci popust! Preprodajalci popust!

Peter Rozina & Co. Ljubljana, Breg št. 20.

Veletrgovina na debelo z manuf. blagom

Hedžet & Koritnik, Ljubljana

se je preselila v Frančiškansko u. 4. (dvoršče)

Dobavlja prvovrstno manufakturno, sukнено in perilno blago iz Anglije, Francije in Italije.

ING. ARTUR ZEISEL

Precizijeki stroji za obdelovanje železa in kovin.

Dunaj (Wien) IX., Spittelauerlände 7, telefon št. 23617.

Dobavljam točno in ceno moderne

stružnice za železo	prizevalnice (Stossmaschine)
revolverske stružnice	vrezovalnice vijakov
avtomate	krožne brusilnice
skobelnice (freze)	brusilnice za orodje
vrtnice	stiskalnice 9766
stroje za oblanje	žage
shapingske stroje	stroje za obdelovanje pločevine.

Detlje orodje in dvigala.

ALFONZ BREZNIK

učitelj „Glasbene Matice“ in edini zapriseženi izvedenec dež. sodišča

Velikanska zaloga vseh glas-
:: bil, muzikalij in strun ::

LJUBLJANA,
Kongresni trg. št. 15.
(Nasproti nanske cerkve)

Popravila in uglaševanja širokovnjaško in ceno.

Priporoča se trgovcem z oblekami

prva domača tovarna oblek

Kunc & Maček

Ljubljana, Gosposka ulica 7.

V zalogi vedno večje število oblek in sukenj; večja naročila se izvrše v najkrajšem času.

Strogo solidna postrožba!